

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY
abhiyanweekly40@gmail.com

वर्ष : ३१ / अंक : ८ / २०७८ भद्रौ २५ गते शुक्रबार / 10 Sep., 2021 / मूल्य रु. ९०/-

एमसीसी सम्झौता
परिमार्जन नम्रै पारित गरिए
मुलुककै लागि घातक

काठमाडौं। अमेरिकी पारियोजना मिलेनियम च्यालेन्ज केपरेशन (एमसीसी)का बारेमा राजनितिक दलहरू वीचमा चर्चा परिचर्चा शुरू भएको छ। काग्रेस, माओवादी केन्द्र, जनता समाजवादी माधव नेपाल, अध्यक्ष रहेको नेकपा एकीकृत र राष्ट्रिय जनमोर्चालाई अहिले एमसीसी घाडो सावित हुन सक्ने सम्भावना बढेकर गएको छ। यी गठबन्धनको साफ निति तथा कार्यक्रममा एमसीसीलाई के गर्न भनि कहि कर्ते उल्लेख गरीएको थिएन। गठबन्धन भीत्रका दलहरू विचमा सहमति हुन नसकेकोले निति तथा कार्यक्रममा त्यो विषयकोले प्रवेश पाएको थिएन।

»» बाँकी ८ पेजमा

**सरकारले संविधान मान्ने कि
संविधानले सरकार ?**

काठमाडौं। परमादेशबाट बनेको लोकतान्त्रिक नामधारी सरकार संविधानमन्दा माथि हुँ भन्ने दम्भ देखाउन थालेको छ। संविधानमा वाक तथा प्रकाशन स्वतन्त्रता छ। सरकार फर्मन जारी गरेर एमसीसी र भारतको विरोध गरे कारबाही हुन्छ भन्न। प्रजातन्त्रको बिडा उठाएको पार्टी नेपाली काग्रेस यतिसम्मको निरकुश हुनसक्छ भन्ने कसेले सोयेको थिएन। यतिसम्म भइसक्वा पनि देउवालाई बोके डोलेहरू माओवादी केन्द्र, माधव नेपाल, जसपा, राजमा र काग्रेसभित्रका वीपीवादीसमेत कोही बोल्दैनन्।

अचम्प छ। अफगानिस्तानमा बन्दुके तालिवानले पनि ५ सदस्यीय सरकार गठन गरेको छ। तता तालिवानले पनि वाक स्वतन्त्रता दिएको छ, विरोध जुलुस भइरहेको छ। नेपालको परमादेशबाट सरकार त तालिवानमन्दा पनि कडा निस्किन थाल्यो। आफूलाई लोकतान्त्रिक सरकार भन्नेले विरोध प्रदर्शनमा किन प्रतिवन्ध लगाएको होला ?

गृहको विज्ञप्तिले लोकतन्त्रकै उपहास

काठमाडौं। प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवालाई समर्थन गरेका गठबन्धकै विद्यार्थी संगठन र विभिन्न राजनिति संगठनका भातृ संस्थाहरूले अमेरिकी मिलेनियम च्यालेन्ज (एमसीसी) को विरोध गर्दै सङ्केत आन्दोलन गरीरहेको वेला देउवा सरकारले त्यस्तो आन्दोलन नगर्न र नगराउन धन्कीपूर्ण विज्ञप्ति गृहमन्त्रालय मार्फत सार्वजनिक गरेको छ। भाद्र १८ र २० गते गरी तिन दिनका विचमा दुई वटा विज्ञप्ति प्रकाशित गरेर कारबाहीको चेतावनी समेत दिएको छ। १८ गते शुक्रवार प्रकाशित गरेको विज्ञप्तिमा मित्रास्त्रहरूको सहयोगमा सञ्चालित विकास आयोजना त्यहा कार्यरत कर्मचारी विदेशी नागरिक र तिनको सम्पतिलाई लक्ष गरी प्रत्यक्ष र परोक्ष रूपमा सञ्चार माध्यम र सामाजिक सञ्जालमा नकारात्मक टीकाटिप्पी गर्ने धन्कीपूर्ण अभिव्यक्ति दिने जस्ता विधिको सूक्ष्म निगरानी

गरिने उल्लेख गरिएको छ। यस्तो धन्कीपूर्ण विज्ञप्ति एमसीसी सम्झौताको विषयमा भईरहेको विरोधप्रति लक्षित थियो।

२० गते आईतवार भने नेपाली आकाशमा विना अनुमति भारतीय हेलिकप्टर उडाएकोमा र तुइन घटनामा समलग्न भएका एसएसवीका भारतीय सुरक्षाकर्मीलाई कारबाही नगरिएको भन्दै प्रदर्शन भएपछि त्यस्तो प्रदर्शनलाई निरुत्साहित गर्न गृहले आफ्ना प्रवक्ता फणिन्द्रमणि पोखरेलद्वारा विज्ञप्ति जारी गरिएको छ। सत्ता गठबन्धनको दल नेकपा एकीकृतको विद्यार्थी संगठनले भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको पुला जलाएपछि गृह मन्त्रालयले त्यस्तो विज्ञप्ति जारी गरेको हो। पुला दहनलाई गृहमन्त्रालयले उच्चरूप र निर्दिष्ट भनेको छ। यस्ता गतिविधिहरू हुन नदिन गृहले ७७ वटे जिल्ला प्रशासन कार्यलय सहित नेपाल प्रहरी सशस्त्र प्रहरी »» बाँकी ८ पेजमा

एमसीसी संसदबाट पारित गराउन खोजनुको रहस्य के ?

सम्झौतालाई संसदबाट पारित गराउन लागि परेको छ।

एकातिर प्रधानमन्त्री देउवाले आफ्नो नेतृत्वमा रहेको मन्त्रिपरिषदलाई २ महिना

सम्झौतालाई संसदबाट पारित गराउन लागि परेको छ। सम्झौताको कर्मचारी सम्झौता गर्ने अभिव्यक्ति दिने जस्ता गठबन्धनमित्रै एमसीसीका बारेमा विवाद उत्तन भएको छ। हालाका न्याय कानुन तथा संसदीय मन्त्री ज्ञानेन्द्र बहादुर कार्पी २०७४ सालमा अर्थमन्त्री रहेका बेला अमेरिकी मिलेनियम च्यालेन्ज कर्पेरेशन (एमसीसी)सँग सम्झौता गरेका थिए। उक्त सम्झौताको स्पाद यदि

भाद्र २९ गते समाप्त हुने भएकाले त्यसलाई बचाउनका लागि देउवा सरकारले एमसीसी

कम्फर्टेवल सरकारको कम्फर्टेवल कार्य

काठमाडौं। गठबन्धन सरकारका प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले देशवासीका नाममा कुनै सद्वेश दिन नसकेपनि नेपाली काग्रेसको पार्टी अधिवेशन मूर्हत पारेर पार्टीको बडा अधिवेशन सुरु हुने दिन पार्टीका देशवासी रहेका पार्टी संदस्य र चुभियिन्ताकहरूलाई भिडियो सद्वेशमार्फत सद्वेश गरेका छन्। आफै नेतृत्वमा रहेको मन्त्रिपरिषदलाई २ महिनासम्मा पनि पूर्णता दिन नसकेको र कोरोना भाईरेसको समस्यावाट आम नागरिकलाई परेको पीरमर्कलाई सरकारले भरोसा दिलाउने सन्देश दिन भने उनीहरूलाई फुर्सद भएको छैन।

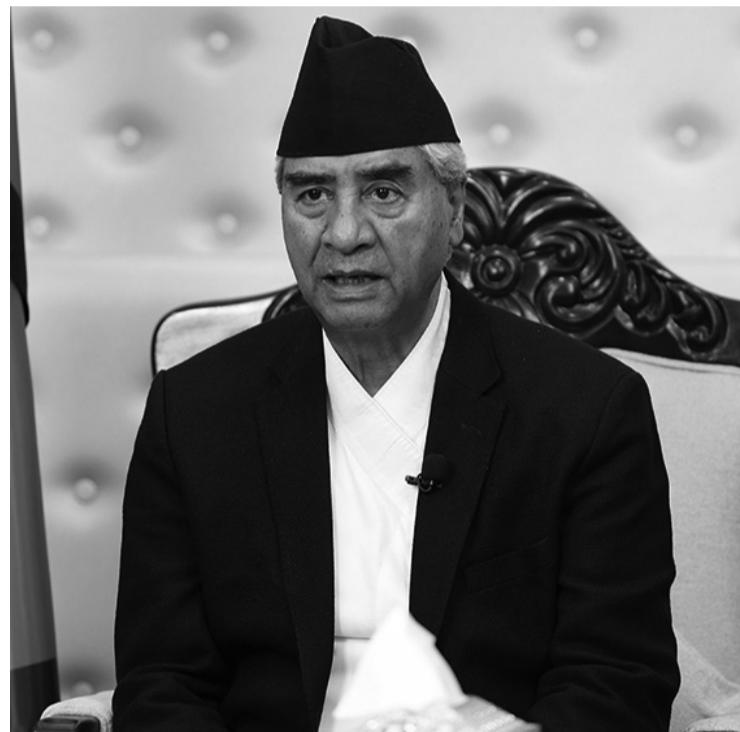
गत असार २९ गते सर्वोच्च अदालतको परमादेश अनुसार प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त भएका प्रधानमन्त्री देउवाले ५ मन्त्रीवाट राज्य सञ्चालन गरिएरहेका छन् भन्ने धेरै मन्त्रालयहरू मन्त्री विहिन अवस्थामा हुदा मन्त्रालयका महत्वपूर्ण कामकारवाही

»» बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanonline.com मा पनि पढ्न सकिन्छ।

एमसीसीसँग सम्झौता गर्दा नै राष्ट्रघात गरियो

गठबन्धनको देउवा नेतृत्वको सरकारले किन सोध्यो आपतिजनक प्रश्न ?

प्रस्तुत पारेको छ। सरकारले एमसीसीलाई संसदबाट पारित गराउने उद्देश्यका साथ अधि बढिरहेका बेला एमसीसीको जनस्तरबाटै व्यापक विरोध भएको छ भने सत्ता गठबन्धनमा नै रहेका दलका भातृ संगठनहरू समेत एमसीसीको विरोधमा सङ्कम्भका उत्रिएका हुनाले गठबन्धनमित्रै पनि त्यस्ता विषयमा असानुसूचित देखिएको छ। सम्झौता गर्दा ध्यान दिन तकालिन देउवा सरकार असफल सावित भएको र हाल देउवा नै प्रधानमन्त्री रहेका बेला अहिले एमसीसीसँग केही प्रश्न सोध्नुले

भाषा प्रयोग गरिएको छ भने पहिल नै सम्झौता गरिएको हुनाले अहिले उक्त सम्झौतामा परिमार्जन गर्न नसकिने उत्तर दिएको हुनाले परिमार्जन हुन सक्ने अवस्था देखिँदैन।

देउवा सरकारले एमसीसीको मुख्य कार्यालयलाई सोधेका केही प्रश्नहरू पनि विवादको धेरामा पारेका छन्। सरकारले सोध्यो एमसीसी नेपालको संविधानमन्दा माथि छ भनेर। इन्डोप्यासिफिकको नेपाल सदस्य हो कि हाइन भनेर सरकारले प्रश्न सोध्नु नै गलत थियो। त्यसैगरी अनेक प्रश्नले नेपाली जनतामा अनेक शंका, उपशक्ति उबाएको छ। एमसीसी मार्फत आउने अनुदान रकम कुनैपनि सैन्य रणनीतिसँग जोडिएको छ कि छैन भनेर सरकारले प्रश्न सोध्नु करि उचित थियो? सम्झौतामा सही गर्दा २०७४ मा किन ध्यान दिन सकिएन र अहिले त्यो विषय विवादमा परेपछि त्यसलाई जबरजस्ती संसदबाट पारित गराउन खोज्न देउवा सरकार र गठबन्धनमा रहेका राजनीतिक दलहरूको अकमण्यता र असफलता नै हो।

एमसीसीबाटे स्पष्ट हुने नाममा देउवा सरकारले नेपालको सार्वभौमसत्ता, संविधान र स्वतन्त्रता क्षमता विषयमा अमेरिकासँग सोध्नु आपतिजनक रहेको छ। यस्ता अस्वाभाविक र आपतिजनक प्रश्नले देशलाई नै लज्जित बनाउने काम देउवा सरकारले गरेको छ। अर्थ मन्त्रालयले सोधेको प्रश्न नं. ८ मा नेपाल (आईपीएसको इन्डोप्यासिफिक

»» बाँकी ८ पेजमा

सभामुख र निर्वाचन आयोगविरुद्धको मुद्दापछि धकेलियो

काठमाडौं। सधिय प्रस्तुत प्रमुख प्रतिपक्ष दल नेपाल कन्युनिस्ट पार्टी एमालेले निर्वाचन आयोग र सभामुख अग्निप्रसाद सामाकोटाविरुद्ध दायर गरेको रिट निवेदन आइतबार 'हेर्न नयाइने' सूचीमा परेको छ। उक्त रिट निवेदनमाथि सुनुवाइका लागि सर्वोच्च अदालतले आइतबार प्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्र शमशेर जबराको एकल इजलासमा पेसी तोको थियो। तर, इजलासमा उक्त रिट निवेदन 'हेर्न नयाइने' सूचीमा परेको छ।

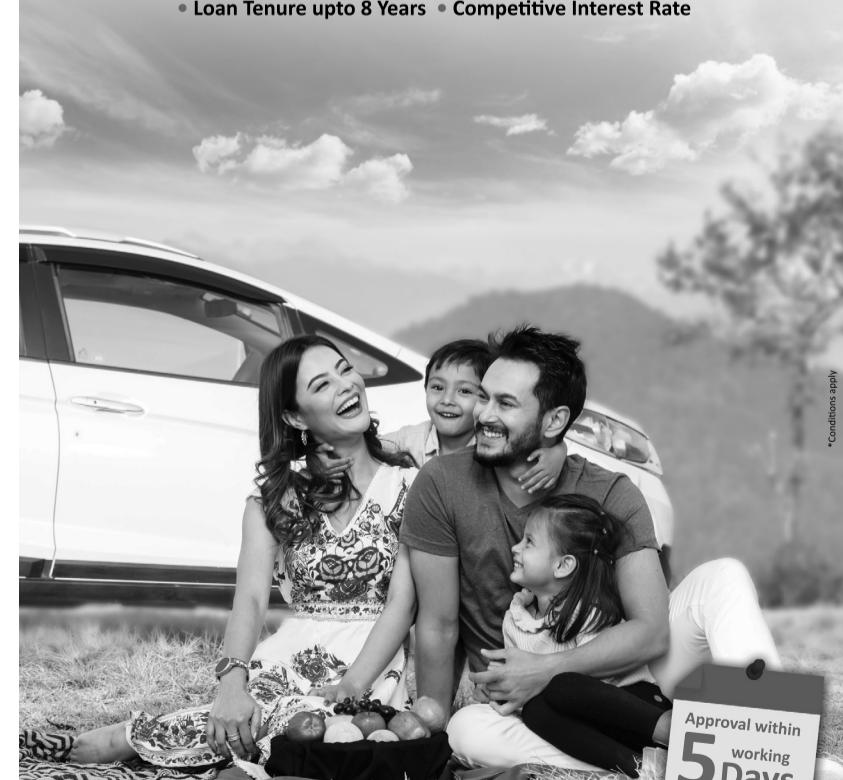
गत बुधवार सर्वोच्च अदालतमा एमालेले निर्वाचन आयोग, सभामुख अग्नि सापकोटा

»» बाँकी ८ पेजमा

AUTOLeOAN

Drive Your Life

• Loan Tenure upto 8 Years • Competitive Interest Rate

prabhu bank

Prabhu Building, Babarmahal, Post Box No.19441
+977-1-4788500 | +977-1-4780588
info@prabhubank.com | www.prabhubank.com
Toll Free No: 16600107777

China-Pakistan Economic corridor: why should Bangladesh utilize the connectivity project

Mr Kumar

Bangladesh has ensured its remarkable achievements by expanding its textile and garment industry. Its apparel sector is booming day by day. The main export of Bangladesh is its garments. So it is easy to say that Bangladesh needs cotton. But the production of cotton is less in Bangladesh.

To fulfil the demand, Bangladesh imports cotton. On the other hand, Pakistan and Central Asian States are the main source of cotton in South Asia and Central Asia. However, Bangladesh is the overall top tenth export market of Pakistani products as Fabrics, cotton, plastic, leather, fruit, dates are the products exported to Bangladesh. Jute and medicines are many other products imported by the Pakistani market. But there are no direct shipping lines between Pakistan and Bangladesh to import and export easily. Business is affected because of no direct connection which causes late consignment and hurdles for importers and exporters.

It is very pertinent to mention that Bangladesh has made a tremendous effort to boost her economy in the past few years. Pakistan and Bangladesh have the potential to work together to boost their business ties and connectivity. Everyone is dependent on everyone in

this Globalized world. States are more connected regionally and globally now. Regional connectivity is needed to bolster the development.

China-Pakistan Economic Corridor is one of the regional connectivity projects in Asia. It is a Project under China funded 'Belt and Road Initiative' (China's string of Pearls route). Bangladesh and Pakistan both have already joined in the project. Chinese president xi visited Bangladesh in 2016. He declared to invest a huge amount of dollars in Bangladesh under the Project. Bangladesh and China signed 27 agreements worth billions of dollars during his visit to Bangladesh.

Bangladesh officially joined the 'BRI project' in 2017. That was the right decision of PM Sheikh Hasina. China and Bangladesh vowed to deepen their Belt and Road cooperation during the visit of PM Sheikh Hasina to Beijing in 2019. Chinese government has already granted duty-free access to 97% Bangladeshi products to its market. Bangladesh-China bilateral trade is growing day by day. China is an important source of import for Bangladesh. China has made significant investment in the infrastructural development of Bangladesh. One of the most strategically important investments is in Payra Port of Bangladesh. China has financed and constructed the Payra Deep Sea Port project estimated to cost between US \$11 billion and US \$15 billion.

The port is the third-largest port in the country and started operating in 2016. If this port could be connected with Gwadar port via Hambantota Port, Bangladesh would have benefited ultimately. Now an opportunity is waiting for Bangladesh. CPEC is going to create some benefits for the South Asian, Central Asian and Middle Eastern countries. Bangladesh can and should exploit the connectivity project for its own interest.

New routes are available now for Bangladesh to reach Pakistan, such as through China. These routes must be utilized for increasing bilateral trade. In 2020, the volume of bilateral trade was \$644 million, which was very little considering the market and opportunities. The good news is that the volume of trade has increased significantly in 2021, as a rise in trade between Pakistan and Bangladesh has been reported.

Bangladesh and Pakistan, both are developing countries, faced with similar kind of conditions, thus, both countries should take measures and collaborate in enhancing their bilateral trade ties. Bangladesh Payra, Chattogram (Chittagong) and Monglaports can be connected with Gwadar Port via Sri Lanka's Hambantota Port. Then Bangladesh will be able to utilize the China-run CPEC connectivity project in Pakistan.

Bangladesh can easily import and export the products from Central China, Pakistan, Central

Asian States, Russia and Iran. We know that Central Asian states would like to connect with Pakistan now through this project. Peshawar-Kabul-Kandahar Railway connectivity, Turkey-Iran-Afghanistan-Pakistan connectivity.

Bangladesh-Sri Lanka connectivity would also grow. Connectivity is the synonym of development. So there is no alternative in this modern globalization era. We also know the current 'Afghan Peace Process'. Bangladesh can play an important role to develop the infrastructure, many other sectors in Afghanistan utilizing this regional connectivity. Bangladesh, Pakistan and Afghanistan share a common platform like SAARC.

Bangladesh and Afghanistan both would be benefited by bilateral trade if the political situation is stagnant in the war ravaged country. Therefore, there are some opportunities for Bangladesh in case of utilization of the CPEC project.

Bangladeshi businesses may explore opportunities being offered by CPEC which can also be used as a transport link if Bangladesh is sourcing its imports from Western and Central China. Pakistan and Bangladesh have become very serious regarding building relations with each other in the last few years.

We have found great fabric and yarn manufacturers from Pakistan. Bangladesh has a very small window of opportunities

available to it. Although there are issues between Pakistan and Bangladesh, the businessmen on both sides understand the importance of bilateral trade.

CPEC holds great importance and this opportunity will bring prosperity to Bangladesh as well because 30%-40% of the import is coming from China. Using CPEC as a channel, Pakistan should promote it to Bangladeshi businessmen. Pakistan exports potatoes to and imports wheat from Russia. Bangladesh also needs to export potatoes and import wheat from Russia. Bangladesh can utilize this route easily taking the help of Pakistani businessmen.

Although Bangladesh and Pakistan compete with each other in this sector, but bilateral efforts would pave the way to strengthen the business ties. In the onion crisis in 2019 in Bangladesh when India stopped exporting onion to Bangladesh, Bangladesh exported onion from Pakistan. Therefore, we understood the significance of route in emergency.

However, 80% of the Bangladeshi population is youth and they are willing to be employed by the business community. We need to help the youth on both sides to connect not only nationally but regionally and globally.

So, Bangladesh should utilize the CPEC connectivity project to maximize its own business interests. There is no alternative without connectivity with the globalized world.

The cost of regional instability

M Kabir

Peaceful co-existence and cooperation among states having geographical proximity is undoubtedly the best propeller of their economic well-being and security. The emergence of EU in the post-World War II period that transformed hostility into an impregnable bonhomie as well as economic and political cooperation is evidence of this irrefutable reality. ASEAN is yet another model of shared economic prosperity. But unfortunately, South Asia continues to remain bereft of regional peace and security due to the hegemonic desires of India, which regrettably is locked in disputes with almost all its neighbours including Pakistan.

The major issue in this regard is the Kashmir dispute which is an unfinished agenda of the partition of the sub-continent. It is a historic fact that in spite of giving commitment to the UN and the world community to implement the UN resolutions, India reneged on her pledge. It manoeuvred a resolution by the general council of the All-Jammu and Kashmir National Conference on October 27, 1950 calling for convening the session of a constituent assembly of IOK to decide the question of accession of the state. However, the UN, through Resolution 91,

repudiated the suggestion and declared unequivocally that the question of accession of the state could not be settled by any means other than a plebiscite held under the auspices of the UN. Again, when the constituent assembly in the constitution adopted by it declared accession of the state to India, the UN through Resolution 122, reiterated the same position. It was a rousing denial of the Indian claim of Kashmir having become an integral part of India.

The continued denial of the right of self-determination to the people of Kashmir pushed them to taking the option of an armed struggle in 1989. India has been using ruthless force to subdue the freedom struggle. According to authentic accounts, more than 100,000 Kashmiris have been killed since then, besides the rape and abuse of thousands of women. Amnesty International and other international human rights organisations have been regularly putting out reports regarding the blatant violation of human rights in the valley. It is pertinent to point out that the international community did recognise the right of the people of Kashmir to fight for their freedom as legitimate. But unfortunately, 9/11 changed the whole scenario. USA and its allies became strategic partners of India which gave the latter an opportunity to sell its narrative of the freedom struggle in Kashmir as terrorism supported by Pakistan in spite of the

indelible imprint of it being an indigenous uprising.

It is interesting to note that notwithstanding the Indian claim of Kashmir being its integral part, it acknowledged the disputed status of the territory in the Shimla Agreement, Lahore Declaration and has also remained engaged in sporadic dialogues to orchestrate confidence-building measures paving the way for final settlement of the dispute. During the Musharraf era, as a result of back channel diplomacy, the two countries had almost agreed on an interim solution which could ensure optimum benefit for the Kashmiris while protecting the essential interests of Pakistan and India. Kashmir was to be structured in self-governing sub-regions on both sides of the LoC similar to the approach recommended by Owen Dixon (UNCIP) for sub-regional plebiscites. The sub-regions could have had their own administration, police, security and legislator. The Kashmiris could freely move and engage in local commerce across sub-regions, and in that sense, the LoC would have lost relevance for them. The effort, however, stalled in early 2007, with the judicial crisis in Pakistan which unsettled Musharraf. Later in November 2008, the Mumbai terror attacks dealt a fatal blow to the initiative. The foregoing reality again insinuated that India accepted the existence of Kashmir dispute and the need

for its resolution. However, since the arrival of Narendra Modi – a staunch follower of the RSS ideology of Hindutva – as Prime Minister of India, the security situation in the region has become extremely grave due to continued bellicose posturing against Pakistan, scrapping of Article 370 and 35 A of the Indian constitution, changing the special status of the state and its subsequent annexation through the Jammu and Kashmir Reorganisation Act 2019. Narendra Modi, in his speech on the Independence Day of India, emphatically claimed that he had accomplished within seven months which could not be achieved in seven decades, realising the dream of Vallabhbhai Patel.

Baffled by the resolve of the resistance leaders in IOK and in the wake of some retaliatory actions initiated by them against Indian security forces, India has now also started accusing Pakistan of sending infiltrators from Azad Kashmir to carry out these attacks. Pakistan rightly fears – which is encouraged by the attitude of some powers which are takers of the Indian narrative to protect their strategic and commercial interests – that these allegations could be a premonition to yet another false flag operation against Pakistan with a view to divert attention of the world community from the ever deteriorating human rights situation in IOK.

Prime Minister Imran Khan has been persistently warning the world about the designs of the Modi government and the threat it poses to regional peace and security. In a tweet on May 17, he maintained that India was trying to create an opportunity for a false-flag operation against Pakistan while detracting world attention away from state-terrorism in Indian Occupied Jammu Kashmir. The Pakistani military establishment also shares these fears. I am sure the Prime Minister and Army have credible reports about Indian designs and are not shooting arrows in the air.

Pakistan, though capable of thwarting any aggression against it, does not want military confrontation with India and therefore has continuously made peace overtures towards her without any reciprocity. It is fully cognisant of the horrors of a clash between two nuclear states. The madness exhibited by the Indian government needs to be stopped in its tracks by the powers-that-be and the global community before it is too late.

Indian leaders must also understand that posturing is fraught with grave dangers for India itself besides jeopardising regional security and the chances of shared economic prosperity for which there existed enormous potential. Regional instability has infinite cost in the shape of consigning millions to perennial sufferings and poverty.

लोकतन्त्रमा स्वामिमान पानी बगेहैं बहौदैछ

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा स्वामिमान पानी बगेहैं बहौदैछ। स्खिलित हुँदैछ। कहिल्ये सत्तामा नगएको नेमिकिपाको निष्कर्ष हो यो। हामीले देखे भोगेको यथार्थ पनि यही हो।

पहिचानको कुरा गर्ने हो भने भेटिकनदेखि भटानसम्म, बंगलादेशदेखि बर्मासम्म विश्वसुदायमा समान छन्। नेपालमात्र भारतको सामु मुख्यले बोल्न सक्दैन, नाकले सुधूँ र पुच्छर हल्काईहन्छ। अर्थात आमशक्ति गुमाएर घ्राणशक्तिमा पुगेको छ नेपाल।

अमेरिकामा रकफेलरदेखि बिल गेट्ससम्मका खर्बपतिहरू सत्तामा पुगेनन्। भारतमा लभी मित्तलदेखि रतन टाटासम्म सत्तामा उक्ले इच्छा राख्यैनन्। नेपालमा राजनीति- मुनाफाको ग्यारेणी भएको भारतीय अनुदान र गरिब नेपालीले तिरेको करको सब्सिडीसमेत पाइने साल्ट ट्रेडिङ्को नून व्यापार बनेको छ। धमिरा लागेपछि रुख त ढल्छ, देश खोक्रो हुनु स्वभाविक हो। भविष्यमा यो देशको बब्दीको कस्ता-कस्ता परिदृश्य देख्नुपर्न हो? सम्फदा पनि कहाली लाग्छ।

नेपाल राष्ट्रको चुक्कुल भनेको नेपाली जनतामा विद्यमान एकता र नेपाली सेना हो। कतिज्जल थामिएला, हेर्न बाँकी छ। ऐतिहासिक परिवर्तनका संवाहक बनेका

नेताहरूका अनुहार लिङ्कनजस्ता लाग्छन्। किनकि यिनले परिवर्तन गर्ने आन्दोलनको नवृत्तकारी भूमिका सम्पन्न गरे तर तिनका वर्तमान व्यवहार हेर्न हो भने लेण्ड्युलाई बिसाउँछन्, मुसोलिनी पो हुन् कि भन्ने लाग्छ। १० वर्षको जनयुद्धकाल, परिवर्तनको १५ वर्ष यसै भन्न।

पृथ्वीनारायण शाह, भक्ति थापा, बहादुर शाह, भीमसेन थापा, महेन्द्रको नाम उच्चारण गयो भने प्रतिगामी भइन्छ। जबरजस्तीसहितका जितिसुकै असामाजिक, अमानीय काम गरे पनि छातीमा भाओ र स्टालिनको फोटो वा 'मानवाधिकारको स्टिकर टाँसेर विदेशी दलल मूर्दावाद' 'बिस्तारावद मूर्दावाद' 'साम्राज्यवाद मूर्दावाद' 'लोकतन्त्र जिन्दावाद' भन्नो भने अग्रामार्थी होइने देश बन्नो यो। कोशी, गढकी, महाकाली, कालापानी, सुरसामात्र होइन, सीमाको चैलीमाथि बलत्कार हुँदा पनि त्रुप लाम्पुपर्छ, खाँची लोकतन्त्रावादी भइन्छ। माटो को हो, महानता को हो? स्वदेश को हो, स्वानिता को हो? परिवर्तन को हो, परचक्री को हो? बिपन्नताको पहाडले यिचेका

४० प्रतिशतमा ५० प्रतिशत भ्रममा छन्, ३ प्रतिशतले सत्ताको घोडा दौडाइरहेको छ। यो ३ प्रतिशतमा अधिकांश विदेशीबाट निर्देशित छन्, स्वराजमुखी थाएर छन्, छाँचांमा छन्। हाप्रा भविष्यद्वटा तिनै ३ प्रतिशत हुन्। जो सङ्क र सत्ताका नायक हुन्। तिनीहरूका लागि जनता कैही होइनन्। नेपाली एकतालाई फूटबल बनाएर खेल्ने विदेशपरस्त मालिकालाई जादी।

इतिहासको एउटा कालखण्डमा नजिकुलाहरूका काउलमा सोभियत सेनालाई पालेर दास बनाएरै वर्तमान कालखण्डमा विदेशीले हाप्रा नेताहरूलाई भाडाका गणतान्त्रिक सेनाको छ। गणतन्त्रमा कल्पी भिरेको लोकतन्त्रमा लोक दयनीय अवस्था भोगिरहेका छन्। भारतका लागि २९औं शताब्दिका नेपाली नजिकुलाहरू शेरबहादुर देउवा, प्रचण्ड, माधव नेपाल, बाबुराम भट्टराई, केपी ओलीहरू हुन जसले स्वदेशी राजनीतिमा विदेशी रङ् भरेका छन्। यसैले त सिंहदरवारदेखि सानेपा, पेरिसडॉँ, बालुवाटार दरवारभित्र अशोक महता, केमी राजन, अशोक सिंघल, जनरल बक्सी, राका प्रमुख सामन्त गोयल, हुन, राकेश सूद, श्यामशरणहस्को आदेश चल्ने गरेको छ। दासतामा गर्व गर्नेहरू सबैभन्दा बढी

राजनीतिज्ञ, मानवाधिकारवादी र बुद्धिजिवी कित्ताका छन्। यिनीहरू सबै साउथलक र इण्डिया भविन्टनको पोखरीमा पोडी खेल मन पराउँछन्। यो सुकेकुरो राज्य सञ्जालभरि सलिकसक्को छ। देशभक्तलाई दबाइदा राष्ट्रका आधारहरू मैनवर्तीभै विस्तारै विस्तारै पाल्दै गएका छन्। भारतका राष्ट्रिय गानका संगीतकार नेपाली रामसिंह ठकुरी पनि थिए, त्यही गान नेपालीको गलामा भिराइदै छ। इतिहासमा स्वामिमानको गीत गाएर नेपाली

विषयमा पीएचडी उपाधि प्राप्त गरेका छन्।

यिनले लेखेको सोधपत्रमा भारतीय सेनाको तारिक गरिएको छ भने नेपाली सेनाको अपहेलना। किन यस्तो भयो? पीएचडी भनेको विदेशी सेनाको तारिक गर्ने प्रमाणपत्र हो? यो सबै देखेपछि पीएचडी दीपक प्रकाश भट्ट र लालको सल्लाहकार अशोक मेहताको खेताला भएका रहेछन् भन्नु गलत हुँच र?

पीएचडी भट्टले नेपाली सेनालाई राजनीतिक स्वार्थमा प्रयोग गरिएको

● ● ●

अमेरिकामा रकफेलरदेखि बिल गेट्ससम्मका खर्बपतिहरू सत्तामा पुगेनन्। भारतमा लक्ष्मी मित्तलदेखि रतन टाटासम्म सत्तामा उक्लने इच्छा राख्दैनन्। नेपालमा राजनीति- मुनाफाको द्रेडिङ्को नून व्यापार बनेको छ नेपाल।

उर्जा प्रदर्शन गर्ने वीरका लालहरू विदेशीपन चुसेर टाविसन थालेका छन्। शान्ति प्रकृया सुरक्षाउन इयान मार्टिन आए, करिन लेन्ड्नेन आइन्। यी दुवै राज्यभन्दा पृथक विचार राख्दा महासचिव वान कि मुनले यिनका रिपोर्टमा नेपालमाथि खतरा देखेको समाचार पनि सार्वजनिक भएका थिए। मार्टिनके अनुयायी बनेर उपमहासचिव बनेका कूलचन्द्र गौतमले सेवा निवृत्त हुनुअपि काउलमाडी पोष्टमा शान्ति सम्झौताअनुसार सेनाले संख्या घटाउनु पर्ने तर्क पेश गरे। राष्ट्रिय सेना र सेनाको ४ सय वर्ष पुरानो इतिहासमाथि चुनौति दिएर गौतमले कसको पृष्ठपोषण गर्न खेजेका हुन? के राष्ट्रसंघको पदाधिकारीले आचारसंहिता मिल्न मिल्न? यो रहस्य आज पनि रहस्य नै छ। कसैले बोलेनन्- छापामारको उपयोगिताको कदर गर्दा अर्को संस्थामा पहिरो त्याउनु राष्ट्रघाट हो।

अर्का विभिन्न देखाएर: दीपकप्रकाश भट्ट। यिनले जवाहरलाल नेहरु

विश्वविद्यालयबाट नेपालको राष्ट्रिय सुरक्षा

गम्भीर आरोप लगाएका छन्। के सेनाको सत्य यही हो त? इतिहास साक्षी छ: १९०३ को कोतपर्व, २००७ साल, २०१७ साल, २०३६ साल, २०४६ साल र २०६३ सालको परिवर्तनलाई सेनाले सहज रुपमा नस्तीकारो भए सैनिक शासन आउन सक्ने थिएन? कति मर्थ, कति मारिथे? २००८ मा राजनीतिक खिचले यति बढेको छ कि सबैले सेना सेना भनिरहेका छन्। सेनाले अधि सन्ध्ये भने के हुँच?

सेनाको भूमिकामा अन्याय नगर्न हो भने हरेक परिवर्तनमा नेपाली सेना जनताको आकांक्षाको साँचोमा दालिएको छ। जनआन्दोलनको चाहनाई रुपमा निर्वाचित गरिएको थिए। मर्नु अधिसम्म पनि शिर ठाडो पारेर मर्ने बहादुर शाह भनेको अद्य साहस, धैर्य र रणकौशलका प्रतिमूर्ति थिए। जसको हरेक नयाँ दिन माटोको तिलक लगाएर उदाँज्यो भने हरेक रात माटोको सिरान हालेर निदाँज्यो।

पनि यिनले लेखेको सोधपत्रमा भारतीय सेनाको अपहेलना। किन यस्तो भयो? पीएचडी भनेको विदेशी सेनाको तारिक गर्ने प्रमाणपत्र हो? यो सबै देखेपछि पीएचडी दीपक प्रकाश भट्ट र लालको सल्लाहकार अशोक मेहताको खेताला भएका रहेछन् भन्नु गलत हुँच र?

पीएचडी भट्टले नेपाली सेनालाई राजनीतिक स्वार्थमा प्रयोग गरिएको

● ● ●

साल्ट ट्रेडिङ्क फर्मेशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित ग्राहक

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको मित्र बाहिर रक्वर कोट भै बीचमा
- रिटलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च ग्राहकस्तरको रेगुलेटर
- पुन: प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल
- भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकाबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुवक हनुहोस्।

साल्ट ट्रेडिङ्क समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्थयौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू धवस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिकह्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

- अग्रियानवाणी

अभियान

सम्पादकीय

जनतालाई तर्साएर जस्ताको तस्तै एमसीसी पारित नगर

पछिल्लो समयमा काग्रेस, माओवादी केन्द्र, जनता समाजवादी पार्टी, राष्ट्रिय जनमोर्चा र माधव नेपाल अध्यक्ष रहेको नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी अमेरिकी मिलेनियम च्यालेज कपोरेशन (एमसीसी) सँग गरीएको विवादित सम्झौतालाई केही परिमार्जन गरी त्यसलाई संसदवाट पारित गराउन लागि परेका छन्। तत्कालीन नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टी को ओली नेतृत्वको सरकारले एमसीसीमा भएका विवादित सम्झौतालाई के के संशोधन गर्नु गर्नु पर्दछ भन्दै पूर्वप्रधानमन्त्री एवं नेकपाका वरिष्ठ नेता भलनाथ खनालको संयोजनकल्पना प्रदीप जावली र भीम रावल समलग्न भएका कार्यदलले प्रतिवेदन सरकारलाई बुझाएको थियो। सो प्रतिवेदनमा केही महत्वपूर्ण कुराहरू उल्लेख गरीएका थिए। सो प्रतिवेदन सार्वजनिक नहुँदै नेकपा विभाजित भएको र ओली सरकारलाई विस्थापित गरीएको हुनाले त्यसबेला उक्त विषयले खासै चर्चा पाएको थिएन्।

प्रधानमन्त्री शेरवहादुर देउवा नै प्रधानमन्त्री रहेका वेला उक्त सम्भौता भएको
थियो । त्यसवेला अर्थमन्त्री एवं हालका कानुन मन्त्रीले उक्त सम्भौतामा सही गरेका
हुनाले अहिले सरकारले उक्त सम्भौतालाई पारित गर्ने कसरतमा लागेको छ । अहिलेको
गठबन्धनमा रहेको माओवादी केन्द्र पनि त्यसवेला सरकारमा सहभागि भएको हुनाले
उस्तै त्यसवेला सहमति जनाएको थियो । सरकारले पछिल्लो समयमा एमसीसीको
मुख्य कार्यपाल रहेको वासिडुटन डिसिमा पत्र पठाएको छ ? सरकारले पठाएको पत्रमा
भनिएको छ ? इन्डोप्यासिफिक रणनिति अन्तर्गत एमसीसी परियोजना पर्दछ कि
छैन । एमसीसी अन्तर्गत अमेरिकी सुरक्षा धेरामा नेपाल पर्छ कि पद्दैन । परियोजनाको
लेखा परिक्षण नेपाल बाट हुने कि अमेरिकाबाट । सम्भौता नेपालको संविधान भन्दा
माथी छ कि छैन । सम्भौता पर्वधार र उर्जा विकासका लागि मात्र हो कि होइन ? अन्य
सहयोग र यस्मा के फरक रहेको छ । नेपालको राष्ट्रिय हित र सार्वभौमिकतालाई
असर पर्दछ कि पद्दैन भनेर पत्र पठाएको भएपनि अन्य कतिपय विषयहरूमा सरकार
मौन रहेको छ । सम्भौताका कतिपय विषयहरू नेपाल र नेपाली जनताका लागि
आपत्ति जनक रहेका छन् । अहिले एमसीसीको विरोधमा व्यापक विरोध भएपनि
सरकारले विरोध गर्नेहरूलाई कडा कारवाही गर्ने सूचना गृहमन्त्रालय मार्फत जारी
गरेको छ । जनताले अमेरिकी सरकारको विरोध गरेका होइनन् तर सरकारले
बुझाइमा जनताले मित्राराष्ट्रको विरोध गरेको भन्ने बुझेको छ । जनताले अमेरिकी
सरकारको नितिका विरोध गरेका हुन नेपालको हितभन्दा बाहिर गएर गरीएको
सम्भौताको विरोध हुन् स्वभाविकै हो । विरोध हुनै पर्दछ गर्ने पर्दछ ।

उत्तम सम्भौतिका कोही वृद्धहरू नेपालिको हित विषयित रहेका छन् । अग्रेजीमा सम्भौतिका गरी त्यसलाई नेपालीमा उल्था गर्दा शब्दहरू नै गलत राखिएको छ । नेपाली जनताले विकासको नाममा आफ्नो सार्वभौमिकतालाई बेच्न चाहैनन् र चाहिरहेका पनि छैनन्, भन्ने हेक्का देउवा सरकारलाई हुनपर्ने थियो । तर त्यस्तो हेक्का नराडी गृहमन्त्रालयका सहसचिवको नाममा विज्ञप्ति जारी गरेर विकास आयोजनामा असुरक्षा महसुस दुने तथा मित्र राष्ट्रसँगको सम्बन्धमा नै आँच आउने कुनै पनि गतिविधि नगर्न नगराउन अनुरोध गर्दै त्यस्ता अभियक्ति दिनेहरूलाई सूक्ष्म रूपमा निगरानी राख्ने विश्लेषण गर्ने र प्रचलित कानून वमोजिमको कारबाही गरीने जानकारी गराइन्छ भन्ने उल्लेख गरेर सरकारले जनताको विरोध गर्न पाउने अधिकार बन्देज लगाउन चाहेको जस्तो देखिएको छ । यस्तो विज्ञप्ति निकालुनै कुनै सर्तमा पनि नेपाल र नेपाली जनताको हितमा हुन सक्दैन । जनताले किन विरोध गररे भनेर सरकारले त्यस्ता विषयलाई समाधान गर्नुको सट्टा बोल्नै नपाइन्ने र विरोध गर्न नपाइन्ने भन्नलाई किमार्थ उचित भन्न सक्दैन ।

कम्फेटेवल सरकार जसरी भएपनि एमसीसी पारित गराउन लाग्य परेको छ । त्यसै कारण प्रधानमन्त्री देउवाले तै पूर्व अर्थमन्त्री डा. रामशरण महत मार्फत जति सब्दो छिटो एमसीसी पारित गर्नु पर्न वताउन लगाएका छन् । डा. महत्का अनुसार एमसीसी नेपालको विरोधमा छैन रे ? एमसीसीको विरोध गर्नहरूलाई साईवर कातून लगाएर कारबाही गर्न सकिने अभिव्यक्ति सत्ताधारी दलका नेताहरूले दिवै आएका छन् तर अहिले सिंगो मुलुकले तै एमसीसी चाहिँदै भनिरहेको बेला किन एमसीसी पारित गर्न खोजिएको छ । अब त्यस विषयमा खिजि बिन गरी सत्य तथ्य वाहिर ल्याउन आवश्यक छ । आफूलाई ठूलो राष्ट्रवादी भन्दै आएका माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल पनि एमसीसी कै पक्षमा भएकाले उनको राष्ट्रवाद र १० वर्ष आन्दोलन कै का लागि भएको रहेछ भनेर अहिले प्रछ हुँदै गएको छ । एमसीसीका कतिपय वृँदाहरू नेपालको र नेपाली जनताको हितमा छैनन् । जस्तै उत्त सम्झौताको वृँदाहरूमा एमसीसीको लेखा परिक्षण नेपाल सरकारको महालेखा परिक्षक कार्यालयबाट गर्न नपाउने एमसीसी नेपालको अध्यक्ष र कर्मचारीहरूलाई एमसीसीको स्वीकृत बैगर परिवर्तन गर्न नपाउने त्यसैगरी एमसीसीका कर्मचारीहरूले फौजदारी कानून अर्तर्गत कसूर गरेरमा नेपालमा मुद्दा चलाउन नपाउने जस्ता आपत्ति जनक शब्दर राखीएका हुनाले त्यस्ता वृँदाहरू परिवर्तन नभएसम्म एमसीसी कैनै सर्तमा पारित गरीनु हुँदैन । यदि कम्फेटेवल सरकारले जनतालाई विरोध गर्न नदिएर संसदबाट त्यो सम्झौता पारित गरीएको खण्डमा त्यसवाट उत्पन्न हुन सक्ने कार्यको जिम्मेवारी स्वयम् सरकार हन पर्दछ ।

नेपालको संविधानले नै जनतालाई विरोध गर्न पाउने अधिकार दिएको छ । विना हातहतियार भेला भएर विरोध गर्न पाउने अधिकार सरकारले खोस्न खोज्न संविधानको उल्लंघन हुनु हो । जनताले विरोध गरे भन्दैमा कानून कारबाही गर्दछौं, सूक्ष्म निगरानी राखदछौं भनेर जनतालाई धम्काउन भन्दा एमसीसी सम्झौतामा उल्लेख भएका नेपालको हित विरोधी बुँदाहरू हटाएर एमसीसी सम्झौतालाई नेपाल र नेपाली जनताको पक्षमा पार्न हामी देउवा सरकारसँग आग्रह गर्दछौं ।

यसकारण एमसीसी नेपालको हितमा छैन/थिएन

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

छ । नेपालले कुनै आधारहरू पुरा नगरेपि
प्राथमिकतामा पर्नुको कारण सैन्य रणनितिव
अन्तर्गत नै हो भन्नेमा अंशका जिजिएको छ ।

एमसीसी सँगको सम्झौता नेपालका आवश्यकता र नेपालकै माग वर्मोजिम भएक हो भन्ने कहि कतै उल्लेख गरीएको छैन माओवादीसँग भएको विस्तृत शान्ति सम्झौत पछि विकास निर्मार्णमा देखिएका समस्याका अध्ययन गर्न अर्थमन्त्रालयको संयोजनमा उठाएको थियो । जस्तै नेतृत्व चिरञ्जीवी नेपालले गरेका थिए १० सदस्यीय कार्यदललाई सहयोग गर्न अमेरिकाको तर्फबाट लिड एजेन्सी भन्न एमसीसीको वोर्डले कनिङ्ग धक्को नेतृत्वमा एमसीसी र युएसएडको ९ जना प्रतिनिधि टोलीले अध्ययनको नेतृत्व प्रदान गर्न भनिएका थियो । २०१४ मा आफ्नो रिपोर्ट प्रकाशित गरेको थियो । सोही रिपोर्टका आधारमा अमेरिकी टोलीको प्राथमिकतामा आयोजनाहाल छनोट गर्न लगाईएको प्रष्ठ हुन्छ । यसका वास्तविकता के हो देउवा सरकारले यसका जवाफ जनतालाई किन नदिने ? अमेरीकाका

दिने र नेपालले सामान्य प्रकारको अनुदासहयोगलाई अन्तराष्ट्रिय सम्झौता भन्नुक अर्थ के ? नेपालको संविधान ऐन कानून अनुसार विश्वका जुनसूकै मुलुकसँग नेपालक हितमा हुने गरी सन्धी सम्झौता गर्न हाम्र स्वतन्त्र छौं । त्यसलाई अधिन गर्न अन्तराष्ट्रिय सम्झौता भनि एमसीसी सम्झौतामा समावेश गर्नु नेपालको संविधान ऐन कानूनलाई कमजो पार्न खोजेको प्रष्ठ हुन्छ , सम्झौताको दफा ७. अनुसार त्यो होईन भन्ने आधार खोई ।

विकास निमार्ण सम्बन्धी र लगानी सम्बन्धी सम्पौतालाई संसदवाट अनुमोधन गराउनु प आवश्यकता हुँदैन । तर एमसीसी सम्पौताला संसदवाट अनुमोधन गराउनु पर्ने आवश्यकत किन पन्यो ? संसदवाट अनुमोधन भएपछि कानून बन्छ त्यो कानून रहेसम्म एमसीसीले नेपालमा संन्धी सम्पौता आर्थिक लगान विकासको मोडल राजकिय मामिला लगायेको अन्य धेरै क्षेत्रमा प्रभाव पर्ने र नियन्त्रण राख्न वैधानिक हक राख्ने छ । आयोजना रहेसम्म दफा (५.५) वर्मोजिम संसदीय अनुमोधन खोजिएको त होइन ? एमसीसी हिन्दु प्रशान्त चाहिनि (आदारीपालम्) को अर्थात उन्हको भन

रणनीत (आईपीएस) का अन्तर्गत रहका भूमि
कुरा सम्पौतामा कहि कतै उल्लेख गरिएका
छैन । यहाँ निर प्रश्न उठन् सक्छ, एमसीसी
आईपीएस मातहतमा रहेको छ त ? यदि
आईपीइस मातहत एमसीसी रहेको हो भूमि
हो भने किन यो सम्पौतामा उल्लेख गरीएका
? २००१ पछि अमेरिकी सहायतमा लगानीमा
अमेरिकी सुरक्षालाई प्रधानता दिएर अमेरिकी
रक्षा मन्त्रालयको मातहत गरीएको छ
आईपीएसको मातहत एमसीसी हो भने उल्लेख
गरिएको छ । त्यसैले एमसीसी आईपीएसको

मातहत हाइन भनेर कसरी बुझ्ने ।
 नेपाल आईपीएसको सदस्य बन्न मिल्दै
 र नेपाल आइपीएसको सदस्य पनि रहेक
 छैन । नेपालको संविधान ऐन कानून तथ
 नेपालको परराष्ट्र नितिले आईपीएसको सदस्य
 वन्न मिल्दैन । नेपालको अन्तराष्ट्रिय सचन्वान
 पञ्चशिल सिद्धान्तका आधारमा असल्ग
 परराष्ट्रनिति भएकाले कुनैपनि गुट गठवन्ध
 सैनिक वा गैर सैनिकमा सामेल हुन मिल्दैन
 आइपीएसको मुख्य उद्देश्य नै आतंकवा
 विरुद्धको सैनिक एवं गैरसैनिक गठवन्ध हो
 आईपीएसमा रहेका मलकहरू सयुक्त सैनिक

गतिविधि हतियारको भण्डारीकरण गर्ने निति रहेकाले गर्दा नेपाल त्यसवाट स्वतन्त्र रहनु पर्दछ । सयुक्त सैनिक अभ्यासका लागि नेपाली सेना र अमेरिकी सैनिक अधिकार विचमा पटक पटक छलफल भएको उल्लेख गरीएको हुनाले कसरी मातहत सम्भव भयो ।

एमसीसी कम्प्याट पछि गरिएका सम्झौताहरू किन सार्वजनिक भएनन् मूल सम्झौतामा अन्य सम्झौता गर्न सक्ने उल्लेख गरिएको छ । जसलाई जनप्रतिनिधि मूलक संस्थामा ल्याउन नपर्ने गरी सिधै कार्यान्यन लैजाने अधिकारी दिएको छ । मूल सम्झौतामा विवादित प्रावधान राखिदा त्यस अर्नगत हुने सम्झौता विवादरहित हुन्छन् भनेर कसरी विश्वास गर्न सकिन्छ ?

नेपाल सरकारले गठन आदेश अनुसार गठन गर्न तर त्यसलाई सरकारले हस्ताक्षेप गर्न नसक्ने स्वशासित संरचनाको रूपमा खडा गरिएको छ । एमसीसीको अनुमति बिना थपघट निर्देशन खटनपटन गर्न नपाइन्ने र एमसीसीले आफ्नो प्रतिवेदन एमसीसीलाई नै दिने व्यवस्था गरीदिएकोले त्यो नेपालको हितमा हुन सक्दैन । त्यस्ता सम्झौताहरू सार्वजनिक नगरीनु एमसीसीको स्वार्थ प्रेरित अनुचित प्रावधानलाई कसरी स्वीकार गर्न सकिन्छ । सम्झौताको दफा २८ अनुसार विदेशी स्तरको परिश्रमीक सुविधा प्राप्त गर्ने आयोजनामा काम गर्नेहरस्ताई कसरी कर मुक्त गर्न कति उचित हुन्छ ? यस प्रकारको सुविधा नेपालीले कुन मुलुकमा पाएका छन् । यस्तो व्यवस्थाले नेपालको कानूनलाई ध्वज्जी उडाएको छ । सम्झौताको दफा ३. १ को (च) मा नेपालमा सञ्चालन हुने मा २६ प्रतिशत लगानी नेपालको पनि हुने तर त्यसवाट वैद्विक ज्ञान सम्पूर्ण रूपमा एमसीसीको हुने र यस कुराले नेपालको समप्रभुसत्तामा आच पुन्याएको छ । दफा ३.७ मा आयोजनाको सम्पूर्ण अभिलेख सक्कल (एमसीसी) लाई तुकाउनु पर्ने प्रावधानले आन्तरिक सुरक्षा र गोपनियता प्रतिकुल हुने र नेपालका प्राविधिकहरू साफै अपमानित हुने पक्का पक्की रहेको छ ।

अपमानित हुन पवका पवका रहका छ ।
सम्झौताको दफा ५.१ (ख)३ मा अमेरिकाको वर्तमान भएको कानुन र भविष्यमा बन्ने नितिको उल्लंघन भएमा सम्झौता अन्तर्य गर्ने भन्ने प्राक्थानले नेपालको आफ्नो अस्तित्व सार्वभौम अधिकार नै अमेरिकी नियन्त्रणमा पर्न सक्ने खतरा रहेको छ । एमसीसीको लेखा परिक्षण समेत नेपाल सरकारको महालेखा परिक्षकले गर्न नपाउने भन्ने शब्द नै आपत्ति जनक रहेको छ । एमसीसीसँगको सम्झौता

जनक रहका छ । एमसीसासंगका सम्प्रति विपरित कार्य भएमा खर्च भएको रकम व्याज सहित डलरमा फिर्ता गर्नु पर्न सर्त विपरित भए नभएको कस्ले निणर्थ गर्ने ? सम्प्रौता अनुकूल भएनभएको निणर्थ एमसीसी आफैले गर्ने भएकाले एमसीसी आफै निणर्थकता भएको छ । दफा ५.५ मा परियोजना जिवित रहेसम्म एमसीसी रहि रहन्छ । सम्प्रौताको दफा २.७, २.८, ३.२ (च) ३.७, ३.८, ५.२, ५.४ र ६.४ अनुसार ५ वर्ष पछि एमसीसी कायम रहेन व्यवस्था रहेकाले गर्दा एमसीसी फर्किने समय कहिले हो ? सम्प्रौतालाई अर्तराष्ट्रिय कानून भनिएको छ । एमसीसीमा रहेका मानिसले जुनसुकै अपराध गरेपनि उनीहरहस्तलाई नेपाल सरकारले कानूनी कारबाही गर्न नसक्ने प्रावधान समेत राखिएको छ । सम्प्रौताका दफा ६.८ मा यस्तो व्यवस्था गरिएकोले परियोजनामा काम गर्ने विदेशीलाई नेपालको कानून नलाग्ने व्यवस्था के उचित हो । सम्प्रौताको दफा ७.१ मा सम्प्रौतासँग नेपालको कानून वाफिएको हदसम्म नेपालका कानून अमान्य हुने व्यवस्थाले हाम्रो सार्वभौमसत्तालाई समेत एमसीसीले च्यालेन्ज गरेको छ । दफा ७.४ का कार्यन्यन सुरु भएको पर्वर्षसम्म एमसीसी उन्होंने अधिकारे प्राप्त भएको छ ।

रहन भानएका छ त्यसपाछ क हुन ।
 परियोजनाको लागि आवश्यक जग्गा
 नेपाल सरकारले उपलब्ध गराउनु पर्न तर
 जग्गाको स्वामित्व एमसीसी परियोजनाको हुने
 अनि परियोजनामा एमसीसीको कानून लागु
 हुने व्यवस्था गरीएकाले गर्दा खासमा जग्गा
 कस्तो र कहिलेसम्म रहिरहन्छ । यी सबै
 तथ्यहरूले गर्दा अहिलैकै अवस्थामा एमसीसी
 पारित गरीएको खण्डमा नेपाल र नेपाली
 जनताका अस्तित्व नै संकटमा पर्न निश्चित
 जस्तै भएकाले एमसीसी नेपाल र नेपालीको
 हितमा छैन भन्ने प्रष्ठ रूपमै देखएको छैन ।

वैदेशिक सम्बन्धमा खेलाँची

प्रा. कृष्ण पोखरेल

भारतीय सीमा सुरक्षाबलका जबानले तुइन फुस्काइटिएका कारण महाकालीमा बेपता भएका जयसिंह धारीका विषयमा भारतसँग वार्ता गर्न छानबिन समितिको प्रतिवेदन नाउउन्चेल जेजस्तो अलमल भए पनि प्रतिवेदन आइसकेपछिको सरकारी मौनता र अलमल क्षम्य थिएन। अफ त्यसमाथि भारतीय विदेश मन्त्रालयका प्रवक्ता अरिन्दम बाच्चीको नियमित पत्रकार सम्मेलनमा यस घटनाबाट यिडियामार्फत सुनेका छाँ तर हामीसँग कुनै 'अफिसियल' खबर छैन भन्ने कथनले हाम्रो सरकारको अकमर्ण्यता छताछुल्ल पारेको थियो। यो संवेदनशील घटनाले मुलुकभित्र एकातिर आमजनतामा भारतप्रति रोष बढायो भन्ने अर्कातिर भारतसँग यस विषयमा औपचारिक कुरा गर्नसमेत नसक्ने तहको सरकारी निरीहताप्रति आक्रोश बढयो। त्यसमाथि नेपालका सुरक्षा निकायका संवेदनशील स्थलमात्र भारतीय सैन्य विमानहरूको बेरोकटोक गरस्ती र त्यसप्रति नेपालको मौनताला आगोमा थियो।

गठबन्धन सरकार भए पनि रक्षा र पराष्ट्र मन्त्रालय दुवैको जिम्मेवारी प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवासँग रहेकाले यस अकमर्ण्यताको अधिकांश भारी उनी र उनको पार्टीको काँधमा पर्नु स्वाभाविक थियो। जब सरकारले परिस्थितिको संवेदनशीलता तुझेर तत्क्षण निर्णय गर्दैन जनता सडकमा ओर्लनु स्वाभाविक हो। तर, सडकबाट उठेको जनताको आवाजलाई आफ्ना लागि सम्बल ठान्नुपर्नेमा त्यसलाई समेत ननिको मान्दै दमनको निरंकुश अलाप लगाउनु सरकारका तर्फबाट आफ्नो कमजोरी लुकाउने वृथा चेष्टाबाहेक केही होइन।

दिलै भए पनि सरकार तात्पोर भारतलाई कूटनीतिक नोट पठायो। अब बल भारतीय कोर्टमा पुरोको छ। हेर्नु के छ भन यस विषयमा भारतले विगतको जस्तै मौनव्रत धारण गरेर आफ्नो हेपाहा व्यवहारलाई निरन्तरता दिन्छ वा विषयको गम्भीरतालाई तुझेर तदनुस्थ अग्रसर हुन्छ। यहाँ इतिहासको एउटा सन्दर्भ उल्लेख गर्नु सान्दर्भिक होला। घटना १५ असार २०१७ सालको हो। मुलुकमा विपी कोइरालाको नेतृत्वमा काग्रेसको सरकार थियो। तिनताको दलाई लामासँगै तिब्बतबाट भागेका खम्पा विहारी नेपाली सीमा क्षेत्रबाट चीनतर्फ आक्रमण गर्दै भाग्दै थिए। अतः त्यस्तै कुनै समूह हो भन्ने आशकामा चिनियाँ सेनाद्वारा चलाइएको गोलीबाट नेपाल-तिब्बत सीमाक्षेत्रमा नेपाली सुरक्षा फोजका सुविदार बमप्रसाद मारिए र १७ जना पकाउ परे। यस घटनाको विरोधमा तत्कालीन नेपाल सरकारले चीनसमक्ष कडा विरोधपत्र पठायो।

अरु पार्टीको कुरै छाँडौं, आफ्नै पार्टीको सरकार भए पनि सरकारमा नभएका काग्रेसका नेता तथा कार्यकर्तासमेत चीनको यो कारबाहीविरुद्ध सडकमा उत्रिए। घटनाको संवेदनशीलतालाई तुझेर चीन सरकारले तत्काल छानबिन गरेपछि प्रधानमन्त्री चाच एनलाई स्वयंले यो दुर्घटना तल्लो तहका चिनियाँ कर्मचारीको लापरबाही र गलत धारणाबाट भएको स्वीकार गरेर नेपाल सरकारसँग विवित क्षमा याचना गरे। अनि, चीन सरकारले नेपाल सरकारको मागबमोजिम क्षतिपूर्तिस्वरूप ५० हजार रुपैयाँ प्रदान गर्न्यो र गल्तीले हुन

गएको यस दुर्घटनाका कारण नेपाल-चीनसीमाको सम्बन्ध नविगार्न आव्वानसमेत गन्यो।

जहाँसम्म चीनलाई खम्पा विवेही हुन् कि भन्ने भान परेको कुरा छ त्यो भने त्यति कपोलकल्पित थिएन भन्ने त्यसपछिका घटनाक्रमले प्रस्तु याउँछन्। किनकि निकैपछि २०३१ सालमा नेपाली सेनाले नेपाल-चीनको तिब्बती सीमाक्षेत्रबाट भर्डै नौ हजार सशस्त्र खम्पा विद्रोहीलाई एक सेन्य कारबाहीका दौरान निःशस्त्र गन्यो भने त्यसको कमान्डर सी बाडी घोडा चढी भागेर भारतीय सीमातिर जान खोज्दा टिङ्गा मारिए। त्यस समूहबाट बरामद गरिएका राइफल, ब्रेनगन, रस्टेनगन, पेस्टोल र गालीगड्गा तुँडिखेलमा प्रदर्शन नै गरिएको थियो। भनिन्छ के भने खम्पालाई तत्काल नेपाल-चीन सीमामा तैनाथ भारतीय चेकपोस्ट र अमेरिकी गुप्तचर संस्था सिआइएले मदत गरेका थिए।

घटनाको प्रकृति र छिमेकी फरक छन्। तर, केही समानता पनि छन्। जस्तो कि यतिवेला गठबन्धन भए पनि सरकारको नेतृत्वमा काग्रेस नै छ र तल्लो तहका भारतीय सीमा सुरक्षाबलका जवानको हेलचेक्याईले एक नेपाली युवक बेपता भएका छन्। प्रश्न कति मात्रै हो भने उति वेला नेपालले चीनसँग जस्तै आफ्नो माग र आफ्नो पक्ष सशक्त ढंगले राख्न र कूटनीतिक लबी गर्न यो सरकारले सक्छ कि सक्वैन ?

जहाँसम्म भारतको कुरा छ, त्यो निकट अतितामा नेपालसँगको सम्बन्धमा आफ्नो सबै अन्तर्वार्ता निवर्तमान प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको भोलीमा हालेको र हठात् तिनै ओलीको सत्ताबाट बहिर्भासका कारण उ काकलन नगरिएको 'लस अफ फेस'बाट हतप्रभ भएको छ। यहाँनिर नेपालका पाँच

पूर्वप्रधानमन्त्रीको नेपालको आन्तरिक मामिलामा अनावश्यक हस्तक्षेप नगर्न भनी जारी गरिएको संयुक्त वक्तव्यलाई पनि हेका राख्न जरुरी छ। वस्तुतः त्यसको प्रभाव प्रधानमन्त्री देउवालाई समयमै बधाई दिनसमेत अल्पलिएका भारतीय प्रधानमन्त्रीको कूटनीतिक चुक्का

नहुने प्रत्याभूति दिलाउन अग्रसर भयो भने त्यो नेपाल-भारत सम्बन्धका लागि ऐतिहासिक क्षण हुनेछ। यो एक मात्र 'प्रोएक्टिब मुभले उसका अबैको लगाएर र चौथाइवालेको काठमाडौंमा प्रदर्शित रामरमिताले दिन नसकेको प्रतिफल दिनेछ र नेपाली जनमानसमा भारतप्रति

● ● ●

सरकारले परिस्थितिको संवेदनशीलता बुझेर तत्क्षण निर्णय गर्दैन जनता सडकमा ओर्लनु स्वाभाविक हो। तर, सडकबाट उठेको जनताको आवाजलाई आफ्ना लागि सम्बल ठान्नुपर्नेमा त्यसलाई समेत ननिको मान्दै दमनको निरंकुश अलाप लगाउनु सरकारका तर्फबाट आफ्नो कमजोरी लुकाउने वृथा चेष्टाबाहेक केही होइन।

● ● ●

र सम्बन्धलाई पुनः लिकमा त्याउन सत्तारूढ भाजपाका विदेश विभाग प्रमुख चौथाइवालेको भर्डै साता दिनको नेपाल-बसाइ, राजनीतिक भेटघाट र 'राखी-कूटनीतिमा समेत छल्गं देखिन्छ।

यो एउटा यस्तो अवसर हो, जसलाई नेपालले सही ढंगले कूटनीतिक प्रयास गन्यो र भारत सरकारले पनि यसलाई सदुपयोग गर्दै आफ्नो तल्लो तहका सुरक्षा निकायको लापरबाहीलाई मुलुकको प्रतिष्ठाको विषय नबाइ जे हो त्यो स्वीकार गरी पीडित परिवारलाई क्षतिपूर्ति दिन र अब उप्रान्त त्यस्तो

पहिले कहिल्यै नदेखिएको सम्मानभाव देखिनेछ।

यहीबीच देउवा सरकारले नेपाल-चीन सीमा विवादको अध्ययन गर्न कार्यदल बनाएको प्रसंगको चर्चा गर्नै। हुम्लाको नाम्बामा नेपाली भूभाग अतिक्रमण भए वा नभएको सम्बन्धमा स्थलगत अध्ययन गर्न सरकारले गुह मन्त्रालयका सहस्रित्वको संयोजकत्वमा कार्यदल बनाउने निर्णय गन्यो। कार्यदलको औचित्यको कुरा आफै ठाउँमा छ, तर समयको हिसाबले यो किमार्थ सही होइन। कूटनीतिक

(नयाँ पत्रिका)

Every game. Everything about the game.

Sabai Khel

www.sabaiKhel.com | /sabaiKhel | info@sabaiKhel.com | @sabaiKhel | For Advertisement: sabaiKhel@gmail.com

'रोग लाग्नै नदिनु, प्रयत्न तपाईंको भेही भए, उपचारमा साथ दिने वाचा हाम्रो'

रु. ५० लाख सम्म घातक रोगहरूको उपचार खर्च*

फोक्सो सम्बन्धी रोग	पार्किंसन्स रोग	ब्यान्सर	पैंग अधीयन	कोमा	महाध्रुवी शल्योपक्रिया	पहिलो हृदयघाट
बेल्ट सिएर्विसिंग	पल्मररी धमनी रक्तसंकाय	बोन म्यारो प्रयोग	अल्जाइमर	मस्तिस्कधारा	मर्फिस्यन स्लेरिसिस	तेश्व्रो-पोलेको
मीलोला विफलता	कलेजा विफलता	अंग पक्षघाट	मीलोला प्रत्यारोपण	प्रायांकिया	मुटुका मर्यादा	

Nepal Life Insurance Company Limited

*प्रत्येक रुपैयाँ ५० लाख सम्म घातक रोगहरूको उपचार खर्च।

देउवा सरकारले लाल आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने ?

रामसुकुल मण्डल

सरकारले २०७३ असोज ६ गते सर्वोच्च अदालतका पूर्वन्यायाधीश गिरिशचन्द्र लालको संयोजकत्वमा तराई, मधेश र थरुहट लगायतका क्षेत्रमा विभिन्न राजनीतिक दलले गरेको आन्दोलनका क्रममा भएका हिसा, हत्या, आगजनी, तोडफोड लगायतका घटनाको सत्य-तथ्य छानबिन सम्बन्धी उच्चस्तरीय जाँचुङ्क आयोग गठन गरेको थियो।

महान्यायाधिकारी कार्यालयका पूर्वन्यायब महान्यायाधिकारी सूर्यप्रसाद कोइराला, पूर्वएआइजी नवराज ढकाल, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका पूर्वएआइजी सुखचन्द्र भा, वरिष्ठ अधिवक्ता सुजन लोचन र अधिवक्ता खुशीप्रसाद थारु सदस्य र गृह मन्त्रालयको शान्ति सुरक्षा महाशाखाका प्रमुख पदेन सदस्य संविध रहेको आयोगले २०७३ कात्तिक १ गतेबाट काम शुरू गयो।

आयोगले १४ महीनापछि प्रतिवेदन तयार पारेत तत्कालीन प्रधानमन्त्री देउवालाई बुझाएको थियो। आयोगले पाँच हजारभन्दा बढी उजुरी छानबिन गरेको थियो। छानबिनका क्रममा २२ जिल्लामा पुगेर खलगत अध्ययन पनि आयोगले गरेको थियो। तराई-मधेशका २२ जिल्लाबाट संकलन गरिएका ३ हजार २५४ वटा उजुरीको अध्ययन र अनुसन्धानपछि लाल आयोगको प्रतिवेदन तयार भएको थियो।

जनता समाजवादी पार्टीका सासद् हररुले प्रतिनिधि सभामा पटक-पटक आवाज उठाएपछि सभामुख्यले प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न 'रुलिङ' गरेको थिए। तर, प्रतिवेदन अफैसम्म सार्वजनिक भएको छैन।

बहुचर्चित र बहुप्रतिक्षित लाल आयोग एक पटक फेरि चर्चामा आएको छ। सत्ताख्त गठबन्धनले सार्वजनिक गरेको संयुक्त सरकारको साफा न्यूनतम कार्यक्रममा लाल आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने प्रतिबद्धता जनाइएको छ। साफा न्यूनतम कार्यक्रमको बुँदा नम्बर २.५ (४) मा भनिएको छ, 'तराई मधेशमा भएका विभिन्न आन्दोलनका वेला लगाइएका मुद्दाको पुनरावलोकन गरी अन्यायपूर्वक बन्दी बनाइएका व्यक्तिको रिहाइ गर्न लाल आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिनेछ।'

संयोग कर्ता परेको छ भने, लाल आयोगको प्रतिवेदन २१ मंसीर २०७४ मा तत्कालीन प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले बुझेका थिए भने अहिले उनै देउवा प्रधानमन्त्री बनेका छन्। साफा न्यूनतम कार्यक्रमम प्रधानमन्त्री देउवा, नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल, जनता समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष उपेन्द्र यादव, जसपाका संघीय परिषद् अध्यक्ष बाबुराम भट्टराई, राष्ट्रिय जनमोर्चाका अध्यक्ष वित्तबहादुर केसी लगायतका नेताको सहमति रहेको छ।

जनता समाजवादी पार्टी, थरुहट आन्दोलन लगायतले लाल आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न माग गर्दै आएका छन्। देउवाले प्रतिवेदन बुझेको दुई महिनापछि नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओली प्रधानमन्त्री भए। उनी करिब साडे तीन वर्ष प्रधानमन्त्री रहेदा उक्त प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न माग भइरह्यो तर सार्वजनिक भएन।

प्रधानमन्त्रीबाट हटेपछि पहिलो पटक प्रतिनिधिसभाको बैठकमा बोन्दै ओलीले लाल आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न सरकारलाई हाँक दिए। उनले भने, 'लाल आयोगको प्रतिवेदन अहिले नै न्याएर सार्वजनिक गर्नुहोस, आजै गर्नुहोस।'

ओली प्रधानमन्त्री रहेदा प्रतिनिधिसभाको बैठकमा लाल आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न माग उठेको

थियो। जवाफमा ओलीले प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका थिए तर सार्वजनिक गरेनन्।

महान्यायाधिकारी कार्यालयका पूर्वन्यायब महान्यायाधिकारी सूर्यप्रसाद कोइराला, पूर्वएआइजी नवराज ढकाल, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका पूर्वएआइजी सुखचन्द्र भा, वरिष्ठ अधिवक्ता सुजन लोचन र अधिवक्ता खुशीप्रसाद थारु सदस्य र गृह मन्त्रालयको शान्ति सुरक्षा महाशाखाका प्रमुख पदेन सदस्य संविध रहेको आयोगले २०७३ कात्तिक १ गतेबाट काम शुरू गयो।

आयोगले १४ महीनापछि प्रतिवेदन तयार पारेत तत्कालीन प्रधानमन्त्री देउवालाई बुझाएको थियो। आयोगले पाँच हजारभन्दा बढी उजुरी छानबिन गरेको थियो। छानबिनका क्रममा २२ जिल्लामा पुगेर खलगत अध्ययन पनि आयोगले गरेको थियो। तराई-मधेशका २२ जिल्लाबाट संकलन गरिएका ३ हजार २५४ वटा उजुरीको अध्ययन र अनुसन्धानपछि लाल आयोगको प्रतिवेदन तयार भएको थियो।

जनता समाजवादी पार्टीका सासद् हररुले प्रतिनिधि सभामा पटक-पटक आवाज उठाएपछि सभामुख्यले प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न 'रुलिङ' गरेको थिए। तर, प्रतिवेदन अफैसम्म सार्वजनिक भएको छैन।

आयोगले मुद्दा विशेषको अनुसन्धान गरेको थिएन। कसैलाई यस्तो कारबाही हुनुपर्छ भनेर सिफारिश पनि गरेको छैन। महान्यायाधिकारी कार्यालयको राय बमोजिम कानूनी प्रक्रिया आगाडि बढाउन प्रतिवेदनमा भनिएको छ।

मुलुकको अखण्डता, सार्वभौमसत्ता कायम राख्न आवश्यक कुरामा प्रश्न चिह्न खडा नहोस भनेर सबैले समान अधिकार पाउनुपर्छ भन्ने आशय प्रतिवेदनमा छ। मधेश, पहाड, हिमाल सबैतरका जनताले समान अधिकार पाउनुपर्छ भन्ने उल्लेख गरिएको छ।

संविधान निर्माणका बखत मधेशका जिल्लाहरूमा मधेशी, थारुलगायतका समुदायले गरेका आन्दोलनहरूका क्रममा भएका हत्या, हिसा, आगजनी, लुटपाट र कुटपिटका घटनाहरूको सन्दर्भमा पीडित, नागरिक समाज र बुद्धिजीवीसँगको अन्तक्रियाबाट मधेश आन्दोलनको सत्यतय केलाइएको छ। प्रतिवेदनमा मधेशका मुद्दाहरू समाधानका उपायहरू पनि सुझाइएको छ।

यस्तै प्रतिवेदनमा तराई मधेशमा आन्दोलन हुनुका कारण यी यी छन् भन्ने उल्लेख गरिएको छ। २०७२ साउनदेखि भन्डै ६ महिना चलेको तराई-मधेश र थरुहट आन्दोलनमा सत्ता पक्षबाट गैरन्यायिक हत्या भएको निकर्षसहितको प्रतिवेदन छ। आन्दोलनका क्रममा जिम्मेवारी पूरा नगर्ने, प्रदर्शनकारीमाथि गोली हान्न आदेश दिने तथा आदेश पालन गर्ने तत्कालीन प्रहरी र स्थानीय प्रशासनका कर्मचारीमाथि अनुसन्धान र कारबाही गर्न सिफारिस गरिएको छ। प्रतिवेदनमा आन्दोलन हिसात्मक बन्नुको मुख्य दोषी सरकारलाई देखाइएको छ।

लाल आयोगको प्रतिवेदन सरकारको न्यूनतम साफा कार्यक्रमार्फत सार्वजनिक गर्न भनिए पनि यसको कार्यान्वयनमा आशका कायमै रहेको छ। प्रतिवेदनले आधिकारां दोष सरकारलाई देखाइएका कारण सरकारले प्रतिवेदन अनुसार अनुसार अनुसारपछि लाल आयोगको प्रतिवेदनले हुन कि भन्ने संशय देखिएको छ।

वास्तवमा सरकारले नै आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न चाहेको छैन। किनभने प्रतिवेदनमा आन्दोलन हिसात्मक बन्नुको मुख्य दोष सरकारलाई देखाइएको छ र सरकार यो भारी बोक्न चाहेको छैन। सरकारको नजरमा आयोगको प्रतिवेदन पूर्वग्रही र राज्य सञ्चालनलाई कमजोर बनाउने किसिमको भएकाले तत्काल सार्वजनिक गर्न नचाहेको हो।

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

खेलकुद

मैत्रीपूर्ण खेलमा नेपाल भारतसँग पराजित

मैत्रीपूर्ण खेलमा नेपाल पराजित भएको छ। दशरथ रंगशालामा आइतबार भएको दोस्रो मैत्रीपूर्ण खेलमा नेपाल भारतसँग २-१ले पराजित भएको हो। खेलमा भारतका फाहरू चौधरी र कप्तान सुनिल क्षेत्री गोल गरेका थिए भने नेपालका तेज तामाडले गोल गरेका थिए।

खेलको पहिलो हाफ गोलका बराबरीमा सकिएको थियो। दोस्रो हाफको ६२औं मिनेटमा भारतले अग्रता लियो। उसका फाहरूले गोल गरेका थिए। ८० औं मिनेटमा कप्तान सुनिलले काउन्टर अट्याकमा गोल गर्दै भारतलाई २-०को अग्रता दिलाए।

८७औं मिनेटमा नेपालले खेलमा फर्कने प्रयास गरेको गयो। नेपालका तेज तामाडले डिबक्स बाहिरबाट उत्कृष्ट गोल गर्दै नेपाललाई २-१को अवस्थामा ल्याएका थिए। त्यसपछि खेलमा कुनै गोल नहुँदा भारत २-१ले विजयी भयो।

खेलमा नेपालले गोलका थुप्रै अवसर सिर्जना गरेको थियो। नेपालका लागि मनिष डॉलीले २ रामा अवसर खेर फाले भने आपिश लामा र विशाल श्रेष्ठले पनि राष्ट्रिय टिममा डेव्यु गरे। उनले खेलको अन्त्यतिर किरणले रिप्लेस गरेका थिए।

गत बिहीबार भएको पहिलो मैत्रीपूर्ण खेल १-१ गोलको बराबरीमा सकिएको थियो। आसन्न साफ च्याम्पियनसिप फुटबलको तयारीका लागि नेपाल र भारतबीच मैत्रीपूर्ण खेल भएको हो।

ए डिभिजन फुटसल लिग असोज २ देरिख पोखरामा

पहिलो पटक आयोजना हुन लागेको ए डिभिजन राष्ट्रिय फुटसल लिगको तालिका सार्वजनिक भएको छ। संगलबार एन्फा कम्प्लेक्समा आयोजित एक कार्यक्रमबीच राष्ट्रिय फुटबल लिगको तालिका सार्वजनिक गरिएको हो।

१० टिम सहभागी फुटसल लिग असोज २ गतेबाट पोखरामा बहुदेशीय कर्भडलमा सुरु हुनेछ। सार्वजनिक तालिका अनुसार पहिलो दिन द राइजिड स्टार कलब धरान र स्काइ गोल्स काठमाडौं भिड्ने छन्। सोही दिन हुने अर्क खेलमा स्पोर्ट्स क्यास्टल पोखरा र प्रभातफोरी युथ कलब भिड्ने छन्।

लिग चरणका शीर्ष दुई टिम व्यालिफायर १

● एनसेलको 'डेटा सधै अन' अभियान सुरु

एनसेल आजियाटा लिमिटेडले 'डेटा सधै अन' नामक अभियान सुरु गरेको छ। कम्पनीले मोबाइल ब्रोडब्यान्ड सेवाबाट पाउन सकिने अवसरहरूका लाभ लिनका लागि एनसेल फोरजी नेटवर्कका साथ सधै कनेक्टेड र अन रहन प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले अभियान सुरु गरेको हो। ग्राहकलाई सधै डिजिटली कनेक्टेड रहन प्रोत्साहित गर्नका लागि 'डेटा सधै अन' अभियान अन्तर्गत विभिन्न सेवा तथा अफरहरू सुलभ दरमा प्रदान गर्ने कम्पनीले जनाएको छ। मोबाइल ब्रोडब्यान्डको फाइदा सुनिश्चित गराउँदै कम्पनीले विभिन्न उपभोक्तामैत्री अफरहरू लाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ।

कम्पनीले नवीन प्रविधिहरू भिर्चाउँदै विश्वस्तरीय सेवा तथा ग्राहक अनुभव प्रदान गर्ने प्रतिबद्धतामुख्य दुईतिहाइभन्दा बढी जनसंख्यामा फोरजी सेवाको विस्तार गरिसकेको जनाएको छ। कोमिड-१९ को अवधिका बाबजुद फोरजी ब्रोडब्यान्ड सेवालाई देशका पाँच सय ५० भन्दा बढी रक्तान्तरीय तहसम्म विस्तार गरिसकेको कम्पनीको भनाइ छ।

● बाढीपीडितलाई ग्लोबल आइएमई बैंकको राहत

ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेडले नवलपरासी जिल्लाको बर्द्धाट सुस्ता पश्चिममा आएको बाढीबाट प्रभावितहरूलाई राहत सामग्री वितरण गरेको छ। बाढीबाट घरबाराहिन भएकाहरूको जीवनयापनमा सहज होस् भन्ने उद्देश्यले बैंकले आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वान्तर्गत राहत सामग्री वितरण गरेको हो।

बैंकले विपद्धबाट प्रभावित नवलपरासी जिल्ला बर्द्धाट सुस्ता पश्चिम, रामग्राम नगरपालिका वडा नम्बर १८ पम्पापुरका एक सय ३५ घरपरिवारलाई प्रतिघरधुरी चामल, चिउरा, दाल, तुन, तेल, बेसार तथा मिनरल वाटरलगायतका सामग्री वितरण गरेको जनाएको छ। लुम्बिनी प्रादेशिक कार्यालयले रामग्राम नगरपालिकासँग समन्वय गरी शाखा कार्यालयहरू भुमी र परासीको संयोजकत्वमा उक्त राहत सामग्री वितरण गरेको बैंकले जनाएको छ।

ग्लोबल आइएमई बैंक लुम्बिनी प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख रवि श्रेष्ठ, रामग्राम नगरपालिकाका मेयर नरेन्द्रकुमार गुत्ता तथा वडा नम्बर १८ का बडाध्यक्ष गोपाल डिस्वा मगरको रोहवरामा राहत सामग्री पम्पापुरमा हस्तान्तरण गरेको जनाइएको छ। बैंकले स्थापनाकालदेखि नै संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वलाई प्राथमिकतामा राखेर विभिन्न समयमा मुलुकमा आइपर्ने बाढी, पहिरो, भूकम्पलगायतका प्राकृतिक विपत्तिको समयमा सहयोग गर्दै आएको जनाएको छ।

● साना विद्युतीय यातायात व्यवसायीलाई मेगाको सहलियत कर्जा

मेगा बैंक नेपाल लिमिटेडले लघु तथा साना उद्यमीलाई प्रवर्द्धन गर्न उद्देश्यले नेको इनजी सोलुसन कम्पनी प्राइभेट लिमिटेडसँग सम्झौता गरेको छ। सम्झौतामा बैंककी नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत रविना देशराज श्रेष्ठ र नेको इनर्जीका व्यवस्थापकीय निर्देशक मिलनकुमार पौडेलले हस्ताक्षर गरेका हुन्। सम्झौतामुख्य नेको इनर्जीसँग आबद्ध साना विद्युतीय यातायात व्यवसायीलाई खरोजार तथा व्यवसाय सञ्चालनका लागि बैंकले राष्ट्र बैंकको सहलियतपूर्ण व्याज अनुदान कर्जा निर्देशिका र बैंकको सहलियतपूर्ण व्याज अनुदान कर्जा कार्यविधिको अधीनमा रही सहलियतपूर्ण कर्जा प्रदान गर्ने जनाइएको छ। यसका लागि नेको इनर्जीले बैंकलाई सिफारिस गर्नुपर्ने बैंकले जनाएको छ।

सम्झौतापछि बैंककी नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्रेष्ठले साना विद्युतीय यातायात व्यवसायीलाई बैंकका देशभरका शाखाबाट छिटो तथा छरितो ढागले सहलियतपूर्ण कर्जा प्रदान गरिने बताइन्। बैंकले स्थापनाकालदेखि नै 'हलोदेखि हाइड्रोसम्भ भन्ने नाराका साथ विपन्न वर्गलाई प्राथमिकतामा राखी बैंकिङ सेवा सर्वसुलभ गराउँदै आइरहेको उनको भनाइ थियो। विपन्न वर्गका ग्राहकलाई वित्तीय साक्षरताका साथै बैंकिङ सेवामा आधुनिकीकरण गर्दै नगररहित कारोबारमा समेत संलग्न गराउने उद्देश्यका साथै बैंकले साना विद्युतीय यातायात व्यवसायीहरूलाई 'क्युआर कोड पेमेन्ट सिस्टम'का राखिएको उनको भनाइ थियो।

नेको इनर्जी सोलुसनका व्यवस्थाकीय निर्देशक पौडेलले बैंकले महिला तथा विपन्न वर्गका

कपोरेट

● सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंकको लकर सुविधामा छुट

समुदायलाई प्राथमिकताका साथ लघु तथा साना कर्जा एवं सहलियतपूर्ण व्याज अनुदानसहितको कर्जा प्रवाह गर्दै आएकाले आफूहरू सहकार्य गरेको बताए। बैंकको सहलियतपूर्ण कर्जा सहायताले साना विद्युतीय यातायात व्यवसायीहरूलाई थप आत्मबल प्रदान गर्नुको साथै व्यवसाय सञ्चालनमा मद्दत मिल्ने उनको भनाइ थियो।

● एनबिआई र कामना सेवाबीच सम्झौता

नेसनल बैंकिङ इन्स्टिच्युट लिमिटेड र कामना सेवा विकास बैंक लिमिटेडबीच तालिम कार्यक्रम सञ्चालनसम्बन्धी सम्झौता भएको छ। सम्झौतामुख्य एनबिआईले कामना सेवा विकास बैंकका कर्मचारीको कार्यदक्षता विकासका लागि विभिन्न तालिमहरू उपलब्ध गराउने जनाइएको छ। सम्झौतामा कामनाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रवीण बस्नेत र इन्स्टिच्युटका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत कुमार लम्शाले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ।

● सम्सारा रेमिट र खल्ती वालेटबीच सम्झौता

डिजिटल वालेट कम्पनी खल्तीले सम्सारा रेमिटमार्फत देश तथा विदेशबाट पठाएको पैसा खल्ती एपबाट सजिलै प्राप्त गर्न सकिने सुविधा सञ्चालनमा ल्याएको छ। सुविधा प्रदान गर्नका लागि सम्सारा रेमिट र खल्तीबीच सम्झौता भएको हो। सम्झौतामुख्य खल्तीमार्फत नेपालको जुनसुकै ठाउँमा सजिलै विदेशबाट पाउन र नेपालभरिबाट पैसा पठाउन र पाउन दुवै सक्ने जनाइएको छ। सम्सारामार्फत नेपालबाहेक कतार, मलेसिया, फ्रान्स, लेबनान, इराक, दुबई, दक्षिण कोरिया, जर्मनी तथा मध्यपूर्व राष्ट्रबाट रकम पठाउन सकिने कम्पनीले जनाएको छ। खल्तीबाट रेमिटयान्स पठाउन वा प्राप्त गर्न ग्राहकले आफ्नो खल्ती केवाइसी अनिवार्य भेरिफाई गराएको हुनुपर्ने जनाइएको छ।

● लुम्बिनी विकास बैंक बन्यो वित्तीय विवरण रनरअप अवार्ड विजेता

नेपाली लेखा व्यवसायीहरूको नियमनकारी निकाय नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट संस्था (आइक्यान)ले लुम्बिनी विकास बैंकलाई सन् २०२० मा उत्कृष्ट वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न दोस्रो बैंकको स्थमा सम्मानित गरेको छ। संस्थाले प्रत्येक वर्ष वितरण गर्ने बेस्ट प्रिजेन्टेड एनुअल रिपोर्ट (बिपिए)को फाइनान्सियल सेक्टरको विधामा बैंकले रनरअप अवार्ड प्राप्त गरेको हो। बैंकले सदैव कटिबद्ध रही आफ्ना ग्राहकलाई उत्कृष्ट सेवा प्रदान गर्ने प्रतिबद्धता गर्नुको साथै आफूलाई अवार्डको योग्य ठान्ने आइक्यानका साथै अवार्ड प्राप्त गर्नमा सहयोग गर्ने सम्पूर्णमा धन्यवाद दिएको छ। बैंकले निरन्तर सहयोगी भन्ने नाराका साथ देशभर ७२ शाखा र १७ एटिएमार्फत सेवा दिए आएको जनाएको छ।

● बोटलर्स नेपाललाई बेस्ट-प्रिजेन्टेड एनुअल रिपोर्ट अवार्ड

नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट अफ नेपाल (आइक्यान) ले बोटलर्स नेपाल (तराई) लिमिटेडलाई जेनेरल सेक्टरअन्तर्गत बेस्ट प्रिजेन्टेड एनुअल रिपोर्ट २०२० अवार्डबाट सम्मानित गरेको छ। उत्कृष्ट

प्रस्तुतीकरण, विस्तृत प्रकटीकरण र आर्थिक वर्ष ०७६/७७ को वार्षिक रिपोर्टको प्रस्तुतिमा उत्कृष्टताका लागि सम्मान प्रदान गरिएको हो।

अधिल्लो वर्ष बोटलर्स नेपाल लिमिटेड त्यही श्रेणीमा उपविजेता भएको थियो। कपोरेट प्रशासन र अनुपालन बोटलर्स नेपाल (तराई) लिमिटेडको डिएनएमा आन्तरिक प्रक्रियाहरू र स्थापित पद्धतिको एक परिणामका स्थमा स्थापित रहेको कम्पनीले जनाएको छ। २०२० का लागि यो अवार्ड कर्पोरेट प्रशासन र अनुपालन मापदण्ड दुवै बोटलर्स नेपाल लिमिटेड र बोटलर्स नेपाल (तराई) लिमिटेडद्वारा लागू गरिएको प्रमाण भएको कम्पनीको दाबी छ। इन्स्टिच्युट अफ चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्सका अध्यक्ष सिए मदन शर्माले कम्पनीको कन्ट्री फाइनान्स भ्यानेजर राजीव टन्डन र बोटलर्स नेपालका फाइनान्स कर्टोलर अशोक मण्डललाई प्रदान गरेको कम्पनीले जनाएको छ।

● एनएमबि बैंक 'ग्रिन डिल अफ द इयर २०२१' विजेता

एनएमबि बैंक सिंगापुरको एसियन बैंकिङ एन्ड फाइनान्स पत्रिकाले पुरस्कृत गर्ने कर्पोरेट एन्ड इन्वेस्टमेन्ट बैंकिङ अवार्ड श्रेणीअन्तर्गत 'ग्रिन डिल अफ द इयर २०२१' को उपाधिले सम्मानित भएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय वित्त निगम (आइएफसी) सँग नेपालमा हरित जर्जा प्रवाहको क्षेत्रमा गरेको सम्झौताका आधारमा एनएमबि बैंकलाई एसियन बैंकिङ एन्ड फाइनान्स पत्रिकाले नेपालकै दिग्गे बैंकिङ क्षेत्रमा अग्रणी बैंकका स्थमा सम्मान गरेको हो। आइएफसीसँग बैंकिङ बैंकलाई एनएमबि विविधताले आइएफसीसँग निर्वैशित योग्यताको मापदण्डमा रहेका हरित योजनाहरूमा कर्जा प्रवाह गर्ने जनाएको छ। बैंकले ग्रिन डिलअन्तर्गतको अवार्ड दिग्गे बैंकिङ र जलवायुमैत्री परियोजना र उद्यमश

रमसिसीसँग....

स्ट्रोटेजी) को सदस्य भएको छ। अहिले नेपालमा एमसीसी सम्झौता आइपीएस अन्तर्त हो कि होइन भनेर बहस चालिरहेको छ। प्रश्न नं. ८ मा सोधिएको छ के नेपाल आईपीएसको सदस्य भएको छ वा हुन मिल्छ? सरकारले कुन कुन मुलुकसँग कस्ता कस्ता सम्झौता गरेको छ थाहा सम्म नपाउने देउवा सरकारलाई कसरी जनताले विश्वास गर्ने? देउवा सरकारले सोधेको प्रश्न नं. ९१ को

'६' ड र '७' बुँदामा सम्झौताले नेपालको सार्वभौमसत्ता राष्ट्रिय अस्तित्व र सम्प्रभुसत्तामा कर्ता असर पार्दछ भन्ने सोधिएको छ। अमेरिकी वर्तमान कानुन र भविष्यमा बन्ने नीतिको उल्लंघन भए सम्झौताको अन्त्य हुने प्रावधानले नेपालको आफ्नो अस्तित्व सार्वभौमिक अधिकार नै अमेरिकी नियन्त्रणमा परेको देखिनाले सम्प्रभुतामाथि आँच आएको देखिँदैन? प्रश्न नं. ९१ बुँदामा भनिएको छ। यस्तो अनेक आपत्ति जनक प्रश्नहरू सरकारले सोधेको हुनाले देउवा सरकारले मुलुककै बे

रमसिसी सम्झौता...

तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी ओली नेतृत्वको सरकारले एमसीसी प्रस्ताव अधि वडाउन खोज्या तत्कालीन नेकपाको सासद तथा नेतृत्वस्तरे त्यको विरोध गरेका थिएन। अहिले शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारमा माओवादी केन्द्र सहभागी भएको छ। अब सरकारले के गर्ल भनेप्रश्न समेत उठेको वेला पूर्व प्रधानमन्त्री एवं प्रमुख विपक्षीलका नेता केपी ओलीले त्यस विषयमा प्रधानमन्त्री देउवा र पुष्पकमल दाहाललाई प्रश्न समेत सम्झौता भएको छ। एमसीसी के हुन्छ भनेर देउवा नै प्रधानमन्त्री भएको वेला एमसीसीको सम्झौतामा भएको र अहिले फेरि शेरबहादुर देउवा नै प्रधानमन्त्री भएकाले थप बहस सुरु भएको छ। एमसीसीको बारेमा दलहस्ते फरक फरक धारणा राख्दै आएकाले सरकारलाई यहि फरक धारणका कारण एमसीसी घाडो भएको हो। गठवन्धनको राष्ट्रिय

जनमोर्चाले एमसीसीको विरोध गर्दै आएको छ। कुनैपनि सर्तमा एमसीसीलाई पारित गर्न नहुने उस्को धारणा रहेको छ। सरकारले एमसीसी सम्झौतामा केही प्रछ पार्नु पर्ने भन्दै एमसीसीको मुख्य कार्यालयलाई भाद्र १८ गते पत्र पठाएको भएपनि यस अधि नै अमेरिकाले एमसीसी सम्झौतामा परिमार्जन हुनु नसक्ने बताकाले गर्दा परिमार्जन हुन सक्ने सम्भावना न्यून रहेको छ। प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवा र उनको पार्टी एमसीसीको सम्झौतालाई जस्ताको तरै पारित गर्न पक्षमा रहेका छन् भने अन्य दलहस्ते परिमार्जन पछिमात्र सम्झौता गर्नु पर्ने ताताउँ आएका छन्। तत्कालीन नेकपाका वरिष्ठ नेता भक्तनाथ खनालको नेतृत्वमा कार्यदल वनाएको थियो, सो कार्यदलले एमसीसी नेपाल सोमै एमसीसीवाट निर्वेशित हुनुपर्ने व्यवस्था गरिनु पर्ने सुकाव दिएको थियो। उक्त सम्झौताका बुदाहरू ४४.५६,८.९,१०.६, ११.६ र १२ बुँदामा लेखिएका कुराहरूमा आवश्यक सुधार हुनु पर्ने

कर्त्तर्फर्ट्वल...

समेत प्रभावित भईरहेका छन्। काग्रेसको महाधिवेशन अउदो मसीह १३ गते देखी १३ सम्म काउडाङ्गाँ हुने भएपनि प्रधानमन्त्री देउवा फेरि पार्टी सम्भापित बन्नके लागि सरकारका काम कारवाही भन्ना पार्टीको कामलाई महत्वका साथ अधि वडाउदै गएकाले सरकारको आलोचना हुदै आएपनि त्यसलाई उठेको ध्यान दिएका छैनन्। आफै प्रधानमन्त्री वेमो वेला अमेरिकी मिलेनियन च्यालेन्ज कपोरेशन एमसीसीसँग गरेको सम्झौतालाई जसरी भएपनि संसदवाट पारित गराउन उठी लागि परेको छन्। आफ्ना नागरिक महाकाली नदिमा खसाएर हत्या गरिएको ढेढ महिना पुगी सक्ता पनि प्रधानमन्त्रीले कुट्टीनीकै रुपमा भारतसँग वार्ता सम्म गर्ने प्रयास गरेको छैनन्। जयसिंहामीको हत्या भएको सम्बन्धमा सरकारले गठन गरेको छानवीन समितिले किटानीकासाथ आफ्नो प्रतिवेदन सरकारलाई बुझाइसको भएपनि

परराष्ट्रमन्त्रालयको समेत जिम्मेवारी समालेका प्रधानमन्त्री देउवाले परराष्ट्रको दराजमै थन्काएका छन्। त्यस्तै विना अनुमति भारतले दार्चुलामा नेपाली वस्ती र सेनाको व्यारेक माथी निरन्तर हेलिकप्टर उडाएको भनेर दार्चुला प्रशासन, सैनिक मुख्यालय र गृह मन्त्रालयले आपत्ति जनाउदा समेत परराष्ट्रको जिम्मेवारी समालेका देउवा मौन बसेका छन्। पार्टीको महाधिवेशन आउन लागेको र भारतको नजिक को भनेर पार्टी भित्र चर्चा चलिरहेको वेला आफूलाई भारतकै नजिक रहेको कायम राख्न प्रधानमन्त्री देउवाले राष्ट्रियताको सम्बेदनशिल मुद्दालाई पनि ओफेलमा पार्दै आएका र सत्ता गठवन्धनका सहयोगी दलहरू माओवादी केन्द्र माधव नेपाल अध्यक्ष रहेको नेकपा एकीकृत समाजवादी र जनता समाजवादी पार्टी पनि मौन रहेकोले उनीहरू नक्की राष्ट्रियादी भएको पुष्टी भएको छ। सरकारका प्रमुख भएकाले देउवाले हुन्छ भने अभिव्यक्ति दिएका थिए। त्यही नै मुख्य भूमीका खेल्नु पर्नेमा उनले लिएको नितिले गर्दा नेपाल र भारतको सम्बन्धमा अरु

समानुख...

र लुम्बिनी प्रदेशका समामुख पूर्णबहादुर घर्ती विरुद्ध रिट निवेदन दर्ता गरेको थियो। रिट निवेदनमा निर्वाचन आयोगले वनियतपूर्ण र अनाधिकृत व्यक्तिहस्तालाई हस्ताक्षर गरेर एमाले फुटाउन गरेको हस्ताक्षरलाई मान्यता दिएको भन्दै एमालेका तफ्फाट अन्तरिम आदेश माग गरिएको थियो। त्यसेहरी समामुख अनिन सापकोटाले पार्टीबाट कारवाही गरेका एपाले सांसदहस्तो सूचना टाईस नगरेको तथा लुम्बिनी प्रदेशका समामुखले पनि प्रदेश सांसदहस्तालाई कारवाही गरेको सूचना टाईस नगरेको भन्दै आफैले सुनुवाई गर्ने पेसी तोकेका भएपनि हेन्न नपाइने सुचिमा राखेका मुद्दालाई पछि धकेलेका छन्।

गृहको...

ललाई पत्र पठाएको छ। संविधानको धारा १७ को उपधारा १ मा कानुन वमोजिम वाहेक कुनैपनि व्यक्तिलाई व्यक्तिलाई वैयक्तिक स्वतन्त्रतावाट बजिवत गरिने छैन भनिएको छ। त्यस्तै उपधारा २ के र ख मा विचार र अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रता र विनाहातहतियार शान्तिपूर्ण भेलु हुने स्वतन्त्रता रहने भनिएको छ तर शान्तिपूर्ण रूपमा विरोध प्रदेशन गर्ने पाउने नागरिकको मौलिकहस्तालाई समाप्त पार्ने गरी गृह मन्त्रालयले धम्कीपूर्ण भासमा विज्ञिति निकालेर जनतालाई तर्साउन खोजिएको छ। कर्पटेवल सरकारले जनतालाई संविधानले दिएको अधिकारामाथी वन्देश लगाउन खोज्नु आफो असफलता र अर्कमण्यता लुकाउन खोज्नु वाहेक अन्य केही हुन सक्दैन। यस्तो धम्कीपूर्ण विज्ञिति लोकतन्त्रकै लागि अभिव्यक्ति हो। आफ्ना नागरिकलाई भन्ना विदेशीलाई खुसी पार्ने उद्देश्यले यस्तो धम्की पूर्ण अभिव्यक्ति दिनु देउवा सरकारको लागि र गठवन्धकै लागि घाटक सहित हुन सक्दै। देउवा सरकारले राष्ट्रियता शक्तिलाई भन्ना विदेशी शक्तिलाई रिभाउनकै लागि अधि वढेको अहिले प्रछ दुवै गएको छ। विज्ञितिमा जस्ता शब्दहरू चयन गरीएका छन्। त्यो आफैमा भर्त्सना योग्य रहेको छ। पछिल्लो समयमा भईरहेका विरोध तथा प्रदेशन राष्ट्रहितिको संरक्षणका लागि भएको प्रछ रूपमै देखिएकोले खोई किन र कुन उद्देश्यले र कर्स्लाई खुसीपार्न गृहले यस्तो विज्ञिति जारी गयो त्यो आफैमा अचम्म लाग्दो रहेको छ।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

ललितपुर युवा संगठन गठन

कमिटी गठन गरेको छ। कार्यक्रममा बौद्ध प्रमुख अतिथि ज्ञानेन्द्र शाहीले अहिलेको समृद्ध नेपाल बनाउनको लागि युवाहस्तो दूले योगदान हुनुपर्ने र जो जहाँ भएपनि सबै एक भएर लाग्नुपर्ने कुरामा जोड दिनु भयो।

विद्यमान नेपालको परिस्थिति र समाज निर्माणका लागि युवाहस्तो दूले योगदान रहेको र भविष्यमा अफै एकत्रित भएर लागेमा देशको सम्मुनत विकास पनि छिडै हुनुपर्ने कुरा बताउनु भयो। त्यस्तै कार्यक्रमका राजकुमार महर्जनले कार्यक्रममा समाप्त गर्ने उत्सवात्मा राष्ट्रियतालाई बधाई तथा ऐतिहासिक कार्यसफलताको शुभकामना दिनु भएको थियो।

बाद १९ गते शनिवार भएको कमिटीको भेलाले ललितपुर युवा संयोजक बिन्द्रलाल श्रेष्ठ, उपसंयोजक महेन्द्र सिल्वाल, सचिव सुनिल मिजार, कोषाध्यक्षमा उच्चल ख्याती सहित ६१ सदस्य सहित ललितपुर जिल्ला

जल्यो गृहमन्त्री खाँडको पुत्ला

काठमाडौं। सत्ता गठवन्धनमा सहभागी भएको माधव कुमार नेपाल अध्यक्ष रहेको नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीको विद्यार्थी संगठन अनेस्ववियुले हालै मीन भवन व्याप्तिसंसाधनको सहायताको विद्यार्थी पुत्ला दलको विद्यार्थी संगठनले गृहमन्त्री र भारती प्रधानमन्त्रीको पुत्ला दहन गरेको छ। दार्चुलामा नेपाली युवक ज्यासिंह धामीको विद्यार्थी पुत्ला दलको विद्यार्थी संगठनको विद्यार्थी पुत्ला दहन गरेको छ। दार्चुलामा नेपाली युवक ज्यासिंह धामीको विद्यार्थी पुत्ला दलको विद्यार्थी संगठनको विद्यार्थी पुत्ला दहन गरेको छ। दार्चुलामा नेपाली युवक ज्यासिंह धामीको विद्यार्थी पुत्ला दलको विद्यार्थी संगठनको विद्यार्थी पुत्ला दहन गरेको छ।

गते विज्ञप्ती नै जारी गरेर विरोध नगर्न आग्रह गरेको थियो। अनेस्ववियुले दार्चुला घटनालाई लिएर भारती प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको समेत प